NUMMER 15 | DONDERDAG 12 APRIL 1928 | 28STE JAARGANG

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.- 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

DE ZETEL van 't Hoofdbestuur der Vereeniging „Oost en West" te 's-Gravenhage wordt met 1 Mei VERPLAATST van Heulstraat 17 naar KORTE VOORHOUT 6 (1e étage bankiershuis Menno & Co.).

In verband met deze verplaatsing wordt men beleefd doch dringend verzocht van 20 April—1 Mei geen correspondentie te richten aan het Hoofdbestuur, het Algem. Secretariaat en het Informatiekantoor (urgente gevallen uitgezonderd).

De bureaux der Vereeniging zijn in dien tijd gesloten.

Aan onze leden en begunstigers

Zooals hierboven bekend gemaakt is, wordt de zetel van het Hoofdbestuur, na vele jaren gevestigd te zijn in de Heulstraat te 's-Gravenhage, *verplaatst* naar het *Korte Voorhout 6*, boven het bankiershuis Menno & Co.

Vele leden onzer Vereeniging, vooral die hier in Den Haag, kennen het bovenhuis in de Heulstraat, dat thans niet meer voldoet aan de eischen, welke de uitbreiding der Vereeniging stelt.

Om slechts één ding te noemen beantwoordde de leeszaal, al sinds tijden, niet meer aan matige verwachtingen. Een meer ruimte biedende, meer behaaglijke gelegenheid om kennis te nemen van den rijken voorraad lectuur op Indisch gebied, wordt den leden thans in het nieuwe perceel aangeboden.

Het behoeft geen betoog, dat deze verplaatsing groote geldelijke offers vergt voor stoffeering en meubileering der nieuwe lokalen, zoodat de geldmiddelen der Vereeniging, welke volgens de richtlijn, die het Bestuur zich getrokken heeft, allereerst strekken moeten tot bevordering van doel en streven der Vereeniging, duchtig zullen moeten aangesproken worden voor doeleinden welke, hoe noodig, nuttig en gewenscht ook, toch eerst op de tweede plaats behooren.

Het Bestuur heeft nu de vrijheid gevonden zich tot de leden te richten met *een verzoek om bijstand en medewerking*, ten einde de nieuwe vertrekken in te richten overeenkomstig de positie, welke de Vereeniging thans bekleedt. Hiermede wordt niet zoozeer bedoeld geldelijke bijstand, ofschoon die, het spreekt van zelf, gaarne zal worden aanvaard, dan wel de hulp die bestaat in het schenken of in bruikleen *afstaan van voorwerpen voor wandversiering als anderszins*, dienstig voor de aankleeding der te betrekken kantoren en vergaderlokalen.

Het Hoofdbestuur zou het hoogelijk waardeeren, indien het mocht ervaren, dat er onder de leden en begunstigers van „Oost en West" gevonden worden die, sympathiseerende met de grootere en betere wijze van huisvesting, hiervan op bovenaangeduide wijze blijk gaven.

Algem. Secretariaat tot 1 Mei: Heulstraat 17.

Reeds mocht het Bestuur een geldelijke bijdrage en een paar geschenken van leden in ontvangst nemen, terwijl anderen toezeggingen deden. Daarvoor bij deze een woord van dank.

Goed voorbeeld doet goed volgen.

Indische Tentoonstelling te Arnhem (I. T. A.)

11 Juni—28 Juli 1928.

—o—

De Openlucht-Bioscoop nadert zijn voltooiing; eene kleine beschrijving daarvan is wellicht nuttig.

Aan het einde van een lommerrijke laan is ter halve hoogte van de boomen een groote cabine gebouwd, waarin de operateur met zijn toestel plaats neemt.

Het trilbeeld wordt op een wit doek in een donkere kamer geprojecteerd; deze kamer is aan de zijde van de laan open, zoodat de toeschouwers duidelijk de afbeeldingen kunnen volgen.

Alleen films op Indië betrekking hebbende worden des morgens van 10 tot 12 uur en des middags van 2 tot 4 uur vertoond.

Voor dit doel werden de onderstaande films gratis te onzer beschikking gesteld:

Een film der Nederlandsche Handel Maatschappij.
De Bandoeng-film.
Een Warta Sarie-film.
Een film der Koninklijke Paketvaart Maatschappij.
Een Onderneming-film van de Mij. tot Exploitatie der Ondernemingen nagelaten door Mr. W. A. Baron Baud.
Een film der Indische Rubber Compagnie.
Een film van de Dordtsche Cultuur Maatschappij.
Een Indische film der Machinefabriek Gebrs. Stork en Co.
Een film der Bataafsche Petroleum Maatschappij.
Een film van het Tabaksbureau.
Een Cultuurfilm van de Erven de Wed. J. van Nelle.
Een film van de Gemeenschappelijke Mijnbouw Maatschappij Billiton.
Een film van de Java-China-Japanlijn.

Voor een afwisselend programma van 11 Juni tot 28 Juli hebben wij nog meer films noodig.

Zouden de secretarissen der afdeelingen of leden onzer Vereeniging ons nog aan adressen kunnen helpen, welke genegen zijn ons tijdelijk korte of lange films te willen afstaan? Het op hoog peil brengen van de I.T.A. is een algemeen Nederlandsch belang; een ieder steune ons werk.

Secretariaat: Nieuwe Plein 52, Arnhem.

Indische Tentoonstellingen.

Beschouwingen in verband met de a.s. I. T. A.

door

S. KALFF.

(Slot).

Sedert werden nog andere tentoonstellingen op kleiner schaal gehouden voor tuinbouw, landbouw, veeteelt, visscherij, paardenfokkerij, enz. Een bijzonder, nl. een historisch karakter, had die van het jaar 1919, te Batavia georganiseerd ter gelegenheid van het 300-jarig bestaan der stad. Vroeger werd de stichting daarvan herdacht met een jaarfeest als waarvan de journaalpost in het *Dagh-register* van het kasteel Batavia gewaagt:

„30 Mey. Wert na de oude en goede gewoonte te deser plaetse op nieuws geviert de heughelycke verjaardagh van de overwinninge deser stede Batavia, synde nu al verleden een reex van 56 jaaren dat het Godt de Heere goedighlyk gelieft heeft den staat van de Nederlandtsche O. I. Compagnie in dit ryck van Jaccatra te vestigen en tot desertyt toe noch in een goeden staat te conserveeren, waarover dan oock syne divine Mayesteyt eene danckpredicatie is toegeheyligt."

De regeering bleef dien dag officieel herdenken, voor 't minst bij occasie. Aldus in 1869 onder het bestuur van mr. Pieter Myer, toen er bij het 250-jarig bestaan der stad drie dagen lang feest werd gevierd, en tegelijk de eerste steen gelegd voor het monument van Coen. In 1919 was de tentoonstelling een der voornaamste nummers van het feestprogram. Hier trokken vooral de aandacht de oudindische meubelen en het antieke goud- en zilverwerk, uit alle hoeken van den Archipel bijeengezameld. Vele meubelstukken waren opmerkelijk wegens de kostbare houtsoorten en het kunstige

beeld- en snijwerk, sommige zelfs eenig, zooals het historische schutsel met de wapenschilden van Batavia en de zes Hollandsche steden, waar Kamers van de O. I. Comp. gevestigd waren. Het had vroeger zijn plaats in de vergaderzaal van den Raad van Indië in het Kasteel, en werd door Heydt in zijn *Schauplatz* afgebeeld.

Er was hier eene oudheidkundige afdeeling, die op andere tentoonstellingen gemeenlijk ontbrak. Dat het geslacht van de 17de eeuw pruiken droeg — inderdaad eene slechte manier om in een tropisch klimaat het hoofd koel te houden — en uit lange pijpen rookte, kon men hier bespeuren aan een pruikenstandaard van nangka-hout, en een pijpenrek. Valentijn vermeldt dat de Europeanen op Ambon, wanneer zij een bezoek gingen afleggen, zich door een slaaf hun pijpendoos lieten nadragen. Dit gedeelte van de tentoonstelling, inclusief zoo'n pijpenrek, een ledikant, glanzenkast, tafels, stoelen, muurkastjes, enz., zou bewaard blijven in de Compagnieskamer van het Bataviasch Museum. Onder de historieprenten en schilderijen zag men de fotografische reproductie van een plattegrond voorstellende Batavia in 1627, afkomstig uit de nalatenschap van Coen. Er was eene ouderwetsche astraallamp met onder- en bovenballon, die in den waskaarsentijd als *haute nouveauté* gold. Voorts eene saja kaba, zooals die lang vóór den tijd der peignoirs door de dames te Batavia gedragen werd; de globe en het kompas van den Bataviaschen predikant en astronoom J. M. Mohr, het vaandel gebruikt bij het eerste eeuwfeest van Batavia in 1719, en vele andere antiquiteiten.

Onder het antieke zilverwerk waren opmerkelijk de inktkokers gebruikt door officieele colleges, de sirihdoozen uit een tijd toen ook de Europeanen, vooral de vrouwen, zich een pruimpje klaar maakten, en de gegraveerde schenkbladen en schotels. Deze laatsten werden veelal vervaardigd ter gelegenheid van inwijdingen, inhuldigingen, zilveren bruiloften, verjaardagen, sterfgevallen, enz. Zij droegen in 't algemeen het karakter van een gedachtenis en waren in het bezit van oude Indische familiën, openbare instellingen, inlandsche regenten en notabelen. Van de hier aanwezige gedenkstukken werd in den catalogus de lijst gepubliceerd; onder de personen, op die bladen vermeld, werd menige historische naam aangetroffen. De makelij en gravure van zulk zilverwerk was vaak verdienstelijk; een der voornaamste stukken was het doopbekken uit de Portugeesche Buitenkerk.

Onder de werken der beeldende kunst bevonden zich voorstellingen van het oude Batavia, acht olieverfportretten van gouverneurs-generaal en enkele oostindische inkt-teekeningen, gezichten op verschillende plaatsen in Indië voorstellende, van den hand van den vruchtbaren teekenaar majoor Joh. Rach. Prof. Veth veronderstelde, dat hij zijn vele landschappen en stadsgezichten vervaardigde in opdracht van den gouv.-generaal Reinier de Klerk, uit wiens nalatenschap ze overgingen in het bezit van den raad van Indië, mr. J. C. M. Radermacher, de voornaamste oprichter van het Bat. Genootschap. Daarna raakten die teekeningen verstrooid; op de Koloniale Tentoonstelling te Amsterdam in 1883 bevonden zich drie groepen, afkomstig van drie verschillende inzenders. Het grootste gedeelte van deze prenten, welke onschatbare gegevens bevatten, inzonderheid voor de kennis van het oude Batavia, kwam sedert door aankoop weder in het bezit van het Bat. Genootschap.

De archivalia bevatten o.a. de oorspronkelijke acte van aanstelling van J. P. Coen als gouverneur-generaal. De geduchte Capitano Mor werd in dat stuk niet Coen of Koen, maar Koenen genoemd. Voorts vond men hier oude reisbeschrijvingen, bescheiden uit het Lands- en het Weeskamerarchief, naamboekjes, testamenten, resolutiën, enz. 't Was slechts te betreuren dat, na afloop der tentoonstelling, de gansche verzameling weer naar de vier windstreken verstrooid werd, en niet den kern vormde voor eene permanente collectie, of voor eene historische en oudheidkundige afdeeling van het Bat. Genootschap.

Voor dezelfde gelegenheid, de herdenking van Batavia's 300-jarig bestaan, was ook te Amsterdam in het Stedelijk Museum eene tentoonstelling op het getouw gezet, waarvan de catalogus tot een werk van blijvende waarde werd. De verzameling boeken, prenten, portretten, schilderijen en documenten was hier zooveel uitgebreider dan te Batavia, en daaraan was toegevoegd een groot aantal fotografiën, die betrekking hadden op 's Lands Plantentuin te Buitenzorg en op het hedendaagsche Batavia. Ook een groote verzameling landkaarten, stadsgezichten en plattegronden; onder deze laatsten het merkwaardige groote doek, 3.1[illegible] op 1.72 M., dat eene voorstelling in olieverf gaf van Batavia in 1627, en dat in een deplorabelen toestand gevonden werd op een zolder van het gemeentehuis te Hoorn, Coen's geboorteplaats. Waarschijnlijk werd het door Coen's weduwe, Eva Menten, derwaarts overgebracht. Het werd verdoekt en schoongemaakt, waarna het een eereplaats bekwam in het West-Friesche Museum te Hoorn; het bleek van groote waarde te zijn voor de topografische kennis van het oude Batavia. In het bijwerk vond de onbekende schilder gelegenheid zijn luim bot te vieren in de figuurtjes van grazende rhinocerossen, alsof die hier even gewoon waren als de karbouwen, en van spelende tijgers, deze laatsten in de bedenkelijke nabijheid van koeien en geiten.

Onder de preciosa zag men een groot zilveren horloge met ketting, dat als uurwijzer moest dienen voor de omvangrijke reiswagens van den ouden tijd. Reizende Bataviasche mandarijnen namen daarin van alles mee, tot zelfs een stilletje. Voorts waren er porceleinen borden, beschilderd met de wapens van de gouverneurs-generaal, uit wier boedels ze denkelijk afkomstig waren, en met Indische stadsgezichten; een gouden eierschaaltje met cloisonné-werk, een zilveren theebus, een versierd tangetje met gouden heft, enz. Als curiosa waren ook te beschouwen een exemplaar van de oudste Indische courant, de *Bataviase Nouvelles*, een orgaan dat, hoe bescheiden ook van afmetingen en inhoud, op last van Bewindhebbers spoedig gesupprimeerd werd. Verder familiebrieven, portretten en documenten uit de nalatenschappen van de gouverneurs-generaal Willem van Outhoorn en Joan van Hoorn, ingezonden door baron v. Pallandt v. Rosendael, die tot een der nakomelingen van v. Hoorn's dochter Petronella behoorde. Zeldzaam was ook het exemplaar van „De Oostindische Theeboom, getrokken op veelderhande gesangen, zijnde versierd met de nieuwste liederen". 't Was een Indisch liedboekje van het jaar 1780, maar dat juist geene *perels de la poésie contemporaine* bevatte.

Er waren hier ook vele penningen en munten van het oude Indië, b.v. gouden medailles van bevelhebbers der retourvloten, welke gemeenlijk zoo'n „vereeringhe" ontvingen wanneer ze de vette gans behouden thuis hadden gebracht. Men zag er tevens de afbeeldingen en modellen van zulke schepen uit den Compagniestijd, kaarten en historieprenten betreffende de scheepvaart in Indië, archiefstukken, enz. Voor een afzonderlijk Indisch Museum, dat in eene koloniale mogendheid als Nederland alleszins op z'n plaats zou zijn, zouden al deze gedenkstukken gewis een fraai begin zijn geweest, terwijl ze thans verspreid zijn in allerlei musea, vooraan het Rijksmuseum, in openbare instellingen en particulier bezit.

Op buitenlandsche tentoonstellingen was Indië meermalen, en verdienstelijk vertegenwoordigd. Aldus op de wereldtentoonstelling te Parijs en op de rijke „Colonial and Indian Exhibition" van 188[illegible] te Londen, waarover F. W. v. Eeden en L. Serrurier hunne indrukken te boek stelden. Ook op de Interkoloniale Tentoonstelling te Osaka (Japan) in 1903, op de wereldtentoonstellingen te Brussel, San Francisco, Roubaix, e.a. 'n Enkele maal kwam de onderneming wel eens faliekant uit, wanneer men te weinig voorbereid was geweest, te weinig gewicht aan de zaak had gehecht of te veel achteraan kwam. Aldus te Parijs in 1867, waar de weinige Indische inzendingen zich verloren in de ruimte en de spaarzame bezoekers zich uitlieten: „Il n'y a rien à voir ici!" 't Werd gezegd dat eene inzending van 21 kisten uit Indië te laat was gekomen, zoodat daarvoor geen plaats gereserveerd was; waartegen echter werd aangevoerd dat destijds de Hollandsche boerderij, ten gevolge van de veepest, juist leeg stond. Alleen van de keurig uitgevoerde kaarten van het Topografisch Bureau te Batavia werd in Frankrijk met veel onderscheiding gewag gemaakt; doch dit alleen kon de zaak niet redden.

Ook op de wereldtentoonstelling te Chicago maakte Indië een poover figuur, evenals Nederland zelf. De beschouwingen in de plaatselijke pers lieten daaromtrent geen twijfel over. De kritiek zou nog scherper zijn geweest indien Nederland niet in een enkel opzicht had uitgeblonken, nl. in de afdeeling der schoone kunsten. Het was de vaderlandsche schilderschool, die met vele goede stukken de ee[illegible]

van het land ophield. Voor 't overige waren de inzendingen gering en van weinig beteekenis; ze traden in de schaduw bij de schitterende afdeelingen van andere Europeesche landen, welke voor deze Worlds Fair moeite noch kosten gespaard hadden. De *Java Bode* had voor deze gelegenheid een specialen correspondent naar Amerika gezonden; iets wat destijds (en nog wel later) als eene ongehoorde onderneming voor eene Indische courant beschouwd werd. En deze moest in het blad wel den geringen dunk weergeven, dien de Yankee's van de Indische sectie hadden opgevat. Doch evenals Nederland met zijne schilderijen pronkte, zoo was ook Indië in één opzicht goed vertegenwoordigd, nl. door het Java Village. Eigenlijk behoorde dit niet zoozeer tot de groote tentoonstelling zelve als wel tot de aanhangsels daarvan; het vormde een onderdeel, maar een voornaam onderdeel, van de verschillende vreemde kampen, die hun plaats hadden gevonden in de Alée des Nations.

De Amerikaansche ondernemers, die voor het organiseeren van dit dorp naar Java waren gekomen, hadden de zaak gesteld onder de leiding van een bereisden Hollander, die haast zijn moedertaal vergeten had voor 't Engelsch, en ook te Chicago als directeur van het Java Village optrad. Door de macht van den dollar — 't ging uit een ruime beurs — werd in betrekkelijk korten tijd alles bijeengebracht, wat men voor de stoffeering en de bevolking van zoo'n kamp meende noodig te hebben. Allerlei voorwerpen van ethnografische beteekenis, monsters van producten, weefsels, modellen, sieraden, fabrikaten, enz. werden aangekocht, en toen men dit alles bijeen had, was ook een geheel schip noodig om het over te brengen. Er was ook een compleete gamelang aan boord en van een der inlandsche vorsten van Midden Java had men de beschikking verkregen over een korps serimpies. Ook waren verscheidene handwerkslieden aangeworven om de takken van Javaansche nijverheid te demonstreeren, zoodat men met een vrij aanzienlijk personeel vertrekken kon. Te Chicago werd op gezette tijden de wajang vertoond en de gamelang bespeeld, terwijl de inlandsche bedrijven veel bekijks hadden. Meer belangstelling nog hadden de Amerikanen voor *the big monkey*, een groote orang oetan, wiens kooi steeds door nieuwsgierigen omgeven was. Het Java Village en alles wat er te zien was werd door velen aangemerkt als de *clou* van de verschillende vreemdelingen-kampementen.

In dit opzicht althans was de inzending uit Indië als geslaagd te beschouwen. Na deze Worlds Fair waren er geen andere wereldtentoonstellingen, waar de kolonie met eene zoo goed geoutilleerde verzameling en een zoo talrijk inlandsch personeel voor den dag kwam.

Alleen de bioscoop was destijds nog niet in zwang, en hierin zal de tentoonstelling te Arnhem een krachtig hulpmiddel vinden om de kennis van land en volk der tropen te populariseeren. Ook zal het gezichtsveld zooveel uitgebreider worden door de toevoeging van eene Westindische afdeeling, zoodat met de belangrijke inzendingen der groote ondernemingen en de reeds verkregen uitkomsten en toezeggingen gezegd mag worden, dat de expositie in Gelderlands hoofdstad onder goede auspiciën aanvangt. Men zou daarbij mogen herinneren aan hetgeen door J. v. Gennep gezegd werd, aan den vooravond van die van het jaar 1883:

„De tentoonstelling is eene zaak van internationaal belang; zij moet strekken om de volken nader bekend te maken met elkaars hulpmiddelen op het gebied van handel en nijverheid, speciaal voor zooverre die hulpmiddelen in verband staan met koloniën, overzeesche bezittingen en handelsondernemingen. Maar naast deze internationale strekking is er plaats voor nationale werkzaamheid. Op het volk, dat de andere volken als het ware uitdaagt tot den wedstrijd, rusten groote verplichtingen; het moet toonen wat het kan, wil het niet beschaamd het strijdperk verlaten. Zoo moet Nederland, binnen de grenzen voor deze tentoonstelling aangenomen, bewijzen dat het een eervolle plaats onder de nijvere en handeldrijvende volken bezit, en behouden wil."

NASCHRIFT.

In zijn opstel over „Oude woningen in de stad Batavia" *) uitte de gep. kolonel H. D. H. Bosboom den wensch, dat een Maecenas in Holland of Indië zich nog eens ten doel mocht stellen een van de door hem beschreven oude woonhuizen te doen restaureeren, meubelen en onderhouden. Wanneer, zoo schreef hij, muren en zolderingen in hun vroegeren staat hersteld werden, de oude muurtegeltjes, het snijwerk en verguldsel weder aan het licht gebracht, dan zou men zich een volmaakt beeld van eene aanzienlijke woning uit het midden der 18de eeuw kunnen scheppen.

In denzelfden geest zou men thans mogen zeggen dat, wanneer het bestuur van de I.T.A. een dergelijken wensch gekoesterd had, wanneer het eene reconstructie van een oud-Indisch woonhuis op het terrein van Zijpendaal had doen verrijzen, en gemeubeld met het antike Indische huisraad, dat immers ook wel beschikbaar werd gesteld voor de tentoonstelling van 1919 in het Stedelijk Museum te Amsterdam — zoo ware daarmee eene wederopstanding van een gedenkwaardig verleden tot stand gebracht, en tevens eene niet geringe attractie voor de in wording zijnde Arnhemsche expositie.

S. K.

*) Tijdschr. v. Ind. T., L. en Volkenk. XL bl. 563.

Reorganisatie en uitbreiding van de West-Indische Kamer.

—o—

De West-Indische Kamer te Amsterdam, die zich hoofdzakelijk ten doel stelt economische voorlichting te verstrekken aan diegenen, die betrekkingen met onze West-Indische gebiedsdeelen wenschen aan te knoopen, heeft onlangs een reorganisatie en uitbreiding ondergaan.

De verschillende lichamen, die zich de bevordering der belangen van bovengenoemde gebieden op verschillend terrein eveneens voorstellen, zijn thans alle in de Kamer vertegenwoordigd. Zij zijn de Kon. Ver. het Koloniaal Instituut, de Ondernemersraad voor Suriname, het Suriname Studie Syndicaat, de Vereeniging Oost en West, de Surinaamsche Bank, de West-Indische Cultuurbank en het Bureau voor Handelsinlichtingen.

Voorzitter der Kamer is thans Mr. Dr. C. F. Schoch, Hoofd-Directeur der Surinaamsche Bank en Secretaris de heer W. R. Chambers, Directeur van het Bureau v. Handelsinlichtingen.

Het Bureau der Kamer is, met welwillende medewerking van den Raad van Beheer van het Koloniaal Instituut, thans gevestigd in het gebouw dier Vereeniging, Mauritskade 62—64, waar belanghebbenden in zaken, Suriname of Curaçao betreffende, zich kunnen vervoegen Maandag, Woensdag en Vrijdag tusschen 10 en 1 uur (bij voorafgaande afspraak ook op andere tijden).

Correspondentie over West-Indische Zaken zal voortaan daar eveneens behandeld worden door den heer C. K. Kesler, archivaris der West-Indische Kamer, oud-ambtenaar van Curaçao en Suriname.

* * *

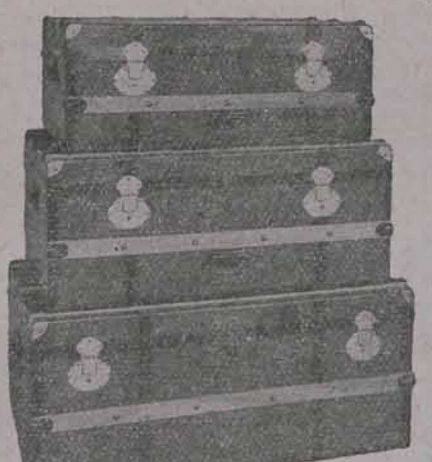
Donderdag 29 Maart j.l. hield de Kamer een vergadering, die bijgewoond werd door den nieuw benoemden Gouverneur van Suriname, Dr. A. A. L. Rutgers.

In zijn openingswoord dankte de Voorzitter, Mr. Dr. C. F. Schoch, Dr. Rutgers voor zijn bereidwilligheid, bij deze vergadering tegenwoordig te zijn. Gewoonlijk, aldus spreker, gaat men bij een benoemden Gouverneur op audiëntie; de Kamer heeft dezen Gouverneur verzocht, tot haar te willen komen. Zij werd daartoe geleid door de overweging, dat het voor den Gouverneur van belang kan zijn, onze Kamer te zien op haar terrein in haar arbeid. Verschillende leden van de Kamer zou Dr. Rutgers toch nog wel in andere kwaliteiten ontmoeten. Om die reden heeft dan ook de Kamer vroeger den binnenkort aftredenden Gouverneur van Suriname, Baron van Heemstra en den Gouverneur van Curaçao, Mr. Brantjes, eveneens in hare vergadering gehad. De heer Rutgers heeft deze bedoeling wel willen aanvaarden, blijkens zijn tegenwoordigheid, die zeer op prijs gesteld wordt.

Verschillende onderwerpen, speciaal voor Suriname van belang, werden vervolgens ter sprake gebracht, o.a. de wenschelijkheid van uitbreiding van den grooten landbouw en de ontwikkeling der bestaansmogelijkheden voor middenstands- en kleinen landbouw door aanwijzing van producten voor inlandsch gebruik en voor export en in verband hiermede, de uitbouw van het Landbouw-Proefstation en de richting van het volksonderwijs met het oog op de wenschelijkheid de jeugd reeds

BOOTTREIN STOOMVAART MAATSCHAPPIJ NEDERLAND.

Het Agentschap van de Stoomvaart Maatschappij Nederland, de Firma Crans & Co., alhier, meldt, dat de boottrein van het s.s. „Jan Pieterszoon Coen", hetwelk 13 April a.s. te Genua verwacht wordt, Zaterdagmorgen 14 April om 9.45 uur v.m. aan het Staatsspoor te Den Haag zal aankomen.

vroegtijdig tot belangstelling voor de voornaamste welvaartsbron van Suriname te brengen.

De heer Rutgers volgde met belangstelling de besprekingen, waaraan hij nu en dan deelnam. Aan het slot der vergadering betuigde hij het op prijs te stellen, deze te hebben kunnen bijwonen, vooral, daar hij hier was te midden van menschen, die aanbieden belangeloos voor de koloniën te werken. In zijn vroegeren werkkring had hij vaak met menschen te maken, die tot hem kwamen, niet om iets aan te bieden, maar om iets te vragen. Deze kennismaking met de Kamer zou voor latere aanraking en, naar spreker hoopt, vriendschappelijke samenwerking, van groot belang kunnen zijn.

Ons huis.

Aan alle leden van onze Vereeniging.

Dames en Heeren.

We waren al lang van plan om te gaan verhuizen, en eindelijk zijn we er in geslaagd een ander huis te vinden; en een beter. Wie de lokaliteiten ... en de aankleeding in Heulstraat 17 gezien heeft, zal zich verbaasd afgevraagd hebben of dat nu het hoofdkwartier is van „Oost en West". Nietwaar — die boekenplanken en 't sobere ameublement ... en het ontbreken van ook maar iets dat zweemt naar poëzie ... Daar hebben we jaren onze hoofdadministratie gehad, ons hoofdbestuur; menschen ontvangen ... een lees*kamer* (geen zaal) gehad ...

Nu gaan we naar 't Korte Voorhout — met ruime, frissche localiteiten — waar we kunnen ontvangen — onze administratie en bibliotheek beter kunnen onderbrengen — een vooruitgang die echter pas na ruim een ¼ eeuw is gekomen.

Maar verhuizen kost bedstroo ... en 't Dagelijksch Bestuur heeft schuchter een wensch te kennen gegeven ... en ik verneem, dat er al enkele milde gevers (geefsters) van zich hebben laten hooren ... maar, als 't zoo gaat, gaat het mis. En daarom ... dit voorstel:

Zou het niet practisch zijn, en dus alle aanbeveling verdienen, dat buiten het Hoofdbestuur, uit de Haagsche afdeelingsleden, zich een commissie vormt, die hier regelend optreedt. Kijk ... als ieder, die wat doen wil, iets zendt, loopen we gevaar, dat we een heterogene verzameling krijgen en dat er niet practisch gewerkt wordt. Laat dus ieder opgeven aan dat comité wat hij in natura of in geld wil geven — en vooral:

Laten we allemaal wat doen!

en laten we het *direct* doen!

Dus niet praten: maar a.s. Vrijdag lezen we op de eerste pagina van ons blad: dat opgaven aan dat en dat adres worden ingewacht, en dan 14 dagen daarna, dat we het Dagelijksch ... pardon ... dat we ons zelf kunnen feliciteeren met de prettige aankleeding van „*ONS* huis".

Komt leden — er wordt van u lang niet een Troelstra-oord gevraagd — maar 3000 leden, door elkaar *f* 1.— offerend, is *f* 3000.— ... 'n minimum, 'n schandelijk minimum voor *ons!* en dan heeft u misschien iets moois ... dat zit misschien dan op de I.T.A. Niet erg. 't Kan alvast toegezegd worden ...

Vooruit — Haagsche leden! Pak de zaak eens flink aan — er zit voor 50 pCt. eer voor uw afdeeling aan vast.

Een enthousiast plattelands-Oost-en-Wester.

Van Week tot Week.

Dinsdag 3 tot Maandag 9 April.

Het Nederl.-Amerik. geschil over het eiland Palmas (Miangas). De heer Max Huber, scheidsrechter in het tusschen Nederland en de Vereenigde Staten van Amerika gerezen geschil ten aanzien van de souvereiniteit over het eiland Palmas (of Miangas), heeft vonnis gewezen in deze zaak, waarvan de beslechting bij het op 23 Januari 1925 te Washington geteekend compromis aan het Permanente Hof van Arbitrage was opgedragen.

De scheidsrechter heeft beslist, dat bedoeld eiland in zijn geheel deel uitmaakt van het Nederlandsche grondgebied.

Het eilandje Miangas is gelegen benoorden de Nanoesa-eil., en ten Z.O. van Minda[...] een der eil. van den Philippijnschen Ar[...] pel, welke in 1898 van Spaansch, in Am[...] kaansch bezit overging. De Amerikanen [...] keerden in de meening dat het eilandje da[...] behoorde, wat door Nederland op historis[...] ethnografische en andere gronden werd [...] twist.

Vroeger werd Miangas gerekend te behoo[...] tot de afd. Talaud-eil. der residentie Men[...] waarbij het nu wel weder zal worden ingede[...] De weinige bewoners (deels Christenen) s[...] nen niets liever te wenschen.

Regeeringscommissaris voor de Bestuurshervorming. De heer Ch. F. Staargaard, thans h[...] van de afd. Bestuurszaken der Buitengewe[...] van het Dep. Binnenl. Best. is benoemd tot [...] geeringscommissaris voor de Bestuurshervorming. Als zoodanig is hij de opvolger van [...] D. G. Stibbe, oud-inspecteur van den arbei[...] N.-I., hoogleeraar aan de Handelshoogesc[...] te Rotterdam.

Kolonel J. A. Vink †. Te 's-Gravenhage is overle[...] in den ouderdom van 84 jaar, de heer J. [...] Vink, oud-kolonel der Inf. van het O.-I. le[...]

Koloniaal Instituut. Den 4en April is de z[...] „Tempelkamer" in het Volkenkundig Mus[...] van het Kol. Instituut voor het publiek o[...] gesteld. In deze zaal zijn reproducties [...] enkele der mooiste beeldhouwwerken van [...] oude Hindoe-tempelruïnes op Java tento[...] steld, welke reproducties afkomstig zijn [...] de Ned.-Ind. afd. op de Wereldtentoonste[...] te Paris in 1900.

Vliegtuigen van de K.L.M. naar Indië. Aneta s[...] d.d. Bandoeng 3 April: De militaire vlie[...] Van Haselen, Kengen, Wegner en Waltm[...] zullen behulpzaam zijn met het overbren[...] van vier vliegtuigen van de K.L.M. van N[...] land naar Indië. [1])

De zaak der Indonesische studenten. Verstrek[...] de termijn van 10 dagen, gedurende welke [...] Officier van Justitie in beroep kon gaan [...] het vonnis van de Haagsche rechtbank, wa[...] de 4 Indonesische studenten zijn vrijgespr[...] van de hun ten laste gelegde opruiing.

Mr. Rijkens heeft van dit recht van ho[...] beroep echter geen gebruik gemaakt.

D. C. J. Kool †. Te 's-Gravenhage is, in den o[...] dom van 80 jaar, overleden de heer D. [...] Kool, oud-inspecteur van het lager onde[...] in Ned.-Indië, ridder in de Oranje-Na[...] orde.

De Krakatau tot rust gekomen? Aneta seinde [...] Batavia, 4 April: De Krakatau vertoont [...] eergister geen zichtbare werking en ook [...] geen gerommel meer gehoord.

Vijf politiedienaren vermoord. Een Aneta-be[...] d.d. Ternate, 4 April, meldt, dat de (Papoe[...] bevolking van den Zuid-Vogelkop op N[...] Guinea vijf patrouilleerende politiedie[...] heeft vermoord om onbekende redenen. [...] aanvullend telegram vermeldt echter als [...] moedelijke oorzaak: ontstemming onde[...] bevolking over belastinginning.

Directeur Proefstation A.V.R.O.S. Batavia, 7 [...] (Aneta). De hr. A. d'Angremond, directeu[...] het Proefstation te Klaten, is benoem[...] directeur van 't Proefstation van de A.V.R[...] (te Medan, Deli).

Voordracht over Indische kunstnijverheid. De[...] April heeft Mevr. G. van Beresteyn—T[...] voor de leerlingen der Koloniale School [...] vrouwen en meisjes te 's-Gravenhage, [...] voordracht gehouden over Indische k[...] nijverheid. (Overzicht in het „Vaderl." [...] April, Ochtendbl.).

De Indische Staatsregeling. Batavia, 7 [...] (Aneta). Een deputatie uit de leden va[...] Volksraad, de heeren Hadiwidjojo en Dj[...] ningrat voor Java, Ratulangi voor Celeb[...] Goenoeng Moelia, zullen in Augustus na[...] derland gaan om de noodzakelijkheid [...] pleiten van het wijzigen van de Indische S[...] regeling.

Ontploffing op het s.s. Chepita. Bij eene ontplo[...] a. b. van het Nederlandsche tankschip Ch[...] liggende in het drijvende droogdok te W[...] stad (Curaçao), zijn 5 personen gedood [...]

[1]) De tekst der Aneta-telegrammen is ontleend a[...] „N.R.Ct.".

derlanders en 2 Curaçaonaars) en 7 personen gewond (2 Nederlanders en 5 Curaçaonaars). De oorzaak der ontploffing is nog onbekend.

Het luchtverkeer in en naar Ned.-Indië. In de Instituutsvergadering van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs te 's-Gravenhage op 24 April, zal het eerelid, generaal C. J. Snijders, bij lichtbeelden spreken over Negen jaar luchtverkeer, en wel als inleiding tot een rede (met lichtbeelden en film) welke de heer A. Plesman, directeur der K.L.M., zal houden over het luchtverkeer in en naar Ned.-Indië.

Weduwen- en weezenfonds Ned.-Ind. ambtenaren. Door den Pensioenraad van Indische ambtenaren zal, in samenwerking met de Vereeniging van Indische Verlofgangers en met de Vereeniging van Ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur in Ned.-Indië, op Zaterdag 28 April a.s. des namiddags 2 uur een openbare vergadering worden gehouden in de Oranje-Sociëteit, Prins Hendrikplein, Den Haag.

Op deze vergadering zal als eenig onderwerp worden behandeld, „het Weduwen- en Weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Ned.-Indië", welk onderwerp zal worden ingeleid door den heer H. T. Hoven, gep. kapitein ter zee, generaal-agent van de Hollandsche Sociëteit van Levensverzekeringen.

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt.

Verslag der Eerste Djokjasche Jaarmarkt-Tentoonstelling.

Met de jongste mail ontvingen wij in hartelijken dank de met een twintigtal foto's verluchte brochure, bevattende een uitvoerig verslag van de eerste, onlangs te Djocdja gehouden Jaarmarkttentoonstelling, waarop wij hier destijds reeds de aandacht vestigden, naar aanleiding van berichten daarover in de Indische bladen en van particuliere zijde ontvangen. Maar stellig zullen onze lezers warm belang stellen in hetgeen dit officieele verslag vermeldt, speciaal over de Inlandsche kunst en kunstnijverheid, reden waarom wij er hier het een en ander aan zullen ontleenen.

De beide eerste hoofdstukken, gewijd aan de organisatie en de financieele resultaten, waarop een beschrijving volgt van de tentoonstelling der Inlandsche nijverheid en kunstnijverheid, met de daaraan verbonden vermakelijkheden, zijn van de hand van den heer *J. E. Jasper*. Wel een bewijs hoezeer deze zaken hem ter harte gaan, dat hij er zich, naast zijne zeer omvangrijke residentsplichten, met zooveel toewijding aan geven kon. Hij begint dan met te schrijven:

„De eerste Djokjasche jaarmarkt-tentoonstelling van Inlandsche nijverheid en kunstnijverheid is georganiseerd volgens de methode, welke tot nog toe voor dergelijke jaarmarkten gebleken is, bevredigend voor- en in het belang van Inlandsche nijveren en handelaren in Inlandsche nijverheidproducten te zijn.

„Die methode komt in groote trekken hierop neer: 1°. dat de jaarmarkt deels als een overzichtelijke tentoonstelling met verkoopgelegenheid wordt ingericht, (vandaar de naam jaarmarkt-tentoonstelling); 2°. dat naar oud-Javaansche opvattingen de eigenlijke jaarmarkt vrij toegankelijk is voor de kleinhandelaren, die er hun goederen zelf willen komen verkoopen.

„Zoo is dan ook de jaarmarkt-tentoonstelling verdeeld in 10 expositie-groepen, waaronder de inzendingen gesorteerd zijn, een winkelgalerij, waarvan de stands met electrische verlichting gratis beschikbaar gesteld zijn voor kleinhandelaren, en een afdeeling demonstraties, waarin verschillende bedrijven worden vertoond.

„De opzet van een jaarmarkt, waaraan een tentoonstelling wordt verbonden, is uit den aard der zaak een ingewikkelder organisatie dan die van een jaarmarkt of -beurs, waarvoor bijna uitsluitend naar indeeling in een verhuur van stands gestreefd wordt.

„De jaarmarkt-tentoonstelling eischt, dat de vereeniging, die haar houdt, tevens de functie van commissionnair op zich neemt, hetgeen voor Inlandsche nijveren en handelaren het voordeel heeft, dat deze niet behoeven over te komen, geen gemachtigden behoeven aan te stellen, maar hun artikelen kunnen toevertrouwen aan de vereeniging, die verkoopers en bewakers in dienst neemt, de hiervoor noodige uitgaven bestrijdt uit de 10 pCt. verhooging der opgegeven prijzen, de verantwoordelijkheid voor den verkoop op zich neemt en na afloop der tentoonstelling aan de inzenders de verkoopopbrengst doet toekomen onder terugzending van de onverkocht gebleven goederen.

„Het bezwaar, dat jaarmarktstands herhalingen te zien geven, kan door de altijd te varieeren en aantrekkelijk te maken overzichtelijke expositie ondervangen worden.

„Voor het publiek ontstaat hierdoor tevens een betere gelegenheid tot vergelijken.

„Superieure voorwerpen komen van zelf meer op den voorgrond. En al wordt bij het uitstallen veel gedacht aan de wenschelijkheid, om een artistiek totaal-aspect te verkrijgen, toch worden commercieele belangen van inzenders niet uit het oog verloren.

„Bij verkoop van ingezonden artikelen kan dadelijke levering hiervan plaats hebben, mits de geheele groepsgewijze uitstalling daardoor geen belangrijke hiaten krijge, waarvoor gezorgd kan worden door het beschikbaar houden van duplicaten en reserve-voorraden.

„Waargenomen is, dat bij toepassing van zulk een systeem in somige gevallen de verkoop grooter kan zijn dan in eigen stands.

„In het tweede gedeelte van de jaarmarkt-tentoonstelling, de z.g. winkelgalerij, wordt geen standhuur berekend; daardoor wordt de jaarmarkt voor kleinhandelaren gemakkelijk bereikbaar gemaakt.

De afdeeling demonstraties dient als een praktische verduidelijking van den arbeid, welke verricht wordt bij het vervaardigen van nijverheidsartikelen; zij geeft, beter dan elke beschrijving, een aanschouwelijke voorstelling van toegepaste technieken.

„Aan de jaarmarkt-tentoonstelling zijn nog kleinere, afzonderlijke exposities verbonden, zoo o.m. van schoolhandenarbeid, aan welke tentoonstelling 132 scholen in de residenties Pekalongan, Djokjakarta, Soerakarta, Kedoe en Banjoemas hebben deelgenomen, de groep van het gevangeniswezen, waarvoor producten uit de gevangenissen van Djokjakarta, Solo, Pekalongan, Samarang, Malang en Wonogiri zijn ingezonden, de afdeeling Inlandsche land- en tuinbouw, opgezet door den Landbouwvoorlichtingsdienst en de afdeeling Vorstenlandsche cultures, georganiseerd door het Suikersyndicaat en de suiker- en tabaksproefstations.

„De Djokjasche jaarmarkt-tentoonstelling, welke 12 dagen geduurd heeft, is bezocht door ruim 389.000 betalen personen."

Is dit niet om van te watertanden? Welke Indische tentoonstelling in Nederland kon daarop bogen?

Daarbij kwam dan nog, dat alle leerlingen van Inlandsche scholen in het gewest Djocjakarta, onder geleide van hun onderwijzers om beurten schoolsgewijze des morgens vrijen toegang hadden tot de jaarmarkt-tentoonstelling, van welke regeling zeer druk gebruik is gemaakt.

De totaal-omzet van Inlandsche nijverheidsproducten in die 12 dagen bedroeg *f* 40.000.—.

Geen wonder, dat de verslaggever dan ook eindigt met de woorden:

„Wanneer ik dan denk aan de schitterende collecties, welke geëxposeerd waren (de verzameling, afgestaan door de vier Vorstenlandsche Zelfbestuurders, de batiks der *Pangérans*, de vele *poesaka's* van Javaansche Regenten, de collectie Balische weefsels van den heer *Krayer van Aalst*, het antieke koperwerk van *Dr. Klaverweide*, het houtsnijwerk van *Ir. van Bergen*, de verzameling der afdeeling Nijverheid van het *Departement van L. N. H.* enz., dan kan ik hier met gerustheid verklaren, dat de eerste Djokjasche jaarmarkt-tentoonstelling in omvang en kwaliteit de belangrijkste is geweest van alle in Nederlandsch-Indië georganiseerde jaarmarkten en exposities van Inlandsche nijverheid en kunstnijverheid."

Voor het eerst werd op deze jaarmarkt ook een collectie schoolarbeid tentoongesteld, welke een bedrag van *f* 2.747.— opbracht en waarvan de heer Jasper o.m. schrijft:

„De loods voor de producten van handenarbeid op school bevat inzendingen, welke aantoonen, dat het aankweeken van den lust tot het verrichten van eenvoudig handwerk zeer

TENTOONSTELLING
OOST- EN WEST-INDIE
VAN 11 JUNI TOT 28 JULI 1928

„ZYPENDAAL" ARNHEM.
11 JUNI TOT 28 JULI
TENTOONSTELLING
OOST & WEST INDIE
1928.

Koopt bij voorkeur bij onderstaand
Adressen. Denkt ook om d
„OUDE STAD

Fa. FRIEDRICH HOFSTEDE - ARNHEM
BAKKERSTRAAT 66 :: TELEFOON 520
ALLE SOORTEN INSTRUMENTEN
EN ONDERDEELEN IN GROOTE
KEUZE STEEDS VOORHANDEN!!
MUZIEKINSTRUMENTENHANDEL

MELKINRICHTING
„MELBO"
KAREL VAN GELDERSTR. - TEL. 1088 - ARNHEM

UW ADRES voor het ONTVLEKKEN,
PERSEN, STOOMEN en VERVEN, is: 5573
G. DE BLAAUW - ARNHEM
HOMMELSCHEWEG 81 - MANEGESTRAAT 13
Telefoon 3077

Voorschriften van H.H. Oogartsen
worden door mij billijk en zeer accuraat uitgevoerd, met goeden pasvorm
H. W. MIDDELBEEK, Opticiën
HOMMELSCHEWEG 6 - TEL. 1370 - ARNHEM

Oosterbeek - Lage belastingen
LANDHUIZEN beschikbaar te OOSTERBEEK. Mooie omgeving, lage belastingen. Koopsom f 10.000.—. Hypoth. beschikbaar. Huurprijs f 750.—. Inl. Van Nispenstraat 20 te Arhnem en Makelaar VAN BURK, Oosterbeek. 5580

Hotel-Café-Rest. DE WATERBERG
(OPENLUCHTMUSEUM) 5606
Iederen Zondag Thé Dansante
SCHELMSCHEWEG 17 :: TELEF. 2030.
ARNHEM - EINDPUNT LIJN 5 - J. B. PRIMUS

HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN
JOHAN WILLEMS
ARNHEM 5613
Magazijnen: Spijkerlaan 46, Telefoon 865.
„De Sphinx", Hommelstr. 38-40, Tel. 1136.
Steenstraat 66 A-B - Telefoon 362.
„De Porselein Winkel", Kortestraat 17-18, Telefoon 1286.
Het goede adres in Arnhem voor alles op 't gebied van Huishoudelijke Artikelen
Wij verzenden naar Oost- en West-Indië onder garantie.
Aanbevolen adres voor Oost en West.
Vele tevredenheidsbetuigingen van Indische families.

PLATTE GOUDEN HEERENHORLOGES
Uiterst fijne DAMES POLSHORLOGES
REISHORLOGES 5587
De naam **ALPINA** waarborgt U kwaliteit
F. G. HAAS & Zn. - Horlogemakers
BAKKERSTRAAT 42 - TEL. 1511 - ARNHEM

MANEGE J. VAN DEN EIJNDEN
— ARNHEM —
RIJPAARDEN TE HUUR
Rijles voor **leden** van de Manege per uur f 3.—, abonnement 20 lessen f 55.—. Voor **niet-leden:** buitenrijden, het 1e uur f 4.—, volgende uren f 3.—. Les in de manege f 4.— per uur. Lidmaatschap f 25.—. 5561
HANDEL IN LUXE RIJ- EN RIJTUIGPAARDEN

H. VAN SANTEN
v. h. H. VAN ZOEST
BLOEMENMAGAZIJN
BAKKERSTRAAT 58 - ARNHEM
OUDSTE EN GROOTSTE ZAAK TER PLAATSE
BLOEMWERKEN in ieder genre 5608
Tel. 356 - Opgericht 1853 - Post-Giro 66102

Mrs. M. ORMOND
82 Rijnstraat - ARNHEM - Telefoon 2152
Ladies' Tailoring and Dressmaking
Altijd in voorraad de nieuwste modellen
Middag- en Avond-Japonnen, Costumes, Mantels, etc.
MATIGE PRIJZEN 5596

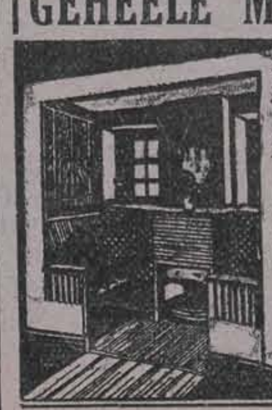
HOTEL BELLEVUE (Nieuw
ARNHEM :: TELEFOON 12
Gelegen over het Park ZIJPENDAAL en Sonsb
(TENTOONSTELLING). Kamers met volledig Pen
Restaurant van 5-7 uur.
5557 CONSTANT MEIJE

F. HOLLAAR - ARNHEM
SCHOENFABRIEK:
SPECIALITEIT MAATWERK
Gaarne nemen wij maten in ons archief op voo
families, welke naar Indië vertrekken; groo
ervaring op dit gebied. 55
SCHOENWINKEL:
„Betere" binnen- en buitenlandsche merken
CHAUSSURES BALLY, K. BOOTS & SHOES
VOETVERZORGING:
Dr. SCHOLL's Foot Service
Rijnstraat 34 - Groote Oord - Varkenstraa

A.I.C.
De A.I.C. belast zich met de uitvoering van elec trische sterk- en zwakstroominstallatiën.
De A.I.C. zorgt voor complete sanitaire inricht tingen en warmwatervoorzieningen.
De A.I.C. heeft een ruime sorteering electrische gas- en sanitaire artikelen.
De A.I.C. geeft gratis deskundige adviezen e maakt plannen en begrootingen kosteloos.
De A.I.C. is het beste, meest vertrouwde en good koopste adres.
Wendt U daarom tot de 555
N.V. Algem. Installatie Compagnie
Koningstraat 48 - Arnhem - Tel. 40
Aanbevolen adres door vele Indische families

WONINGINRICHTING „HESTIA
ARNHEM - TOONKAMERS: KERKSTR. 28 - TEL. 2
GEHEELE MEUBILEERINGE

ONTWERPER
PIET IZEREN
Binnenhuis-Architect
G. FEENSTRA
Architect B. N. A.
:—:
Adviezen en inlichtingen
J. A. KRUDOP - HE
bij Nijmegen - Tel. 11

nuttig kan zijn, ook al wordt daarmee slechts het resultaat verkregen, dat de arbeid eenige luttele bijverdiensten opbrengt. De nieuwe richting, om op de Inlandsche lagere scholen praktisch onderricht in eenvoudigen handenarbeid te geven, doet de prikkel voor huisvlijt ontstaan en draagt er toe bij, dat Inlandsche abiturienten van dergelijke scholen niet meer het eenige heil van hun leven gaan zoeken in een betrekking achter de schrijftafel."

Wij herinneren ons hoe de Raad van Beheer van „Boeatan" reeds bij de oprichting der dessa-scholen op Java op de groote wenschelijkheid van dit onderwijs wees. Veel zal in deze echter afhangen van de leerkrachten. Welke maatstaf wordt deze aangelegd? Op de beschrijving der verschillende ter jaarmarkt vertegenwoordigende takken van kunstnijverheid hopen wij de volgende keer terug te komen.

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het koloniale vraagstuk van den jongsten tijd.

Prof. mr. *J. C. Kielstra* hield te Medan een lezing over „het koloniale vraagstuk van den jongsten tijd" (*Deli Crt.* 7 en 8/3). Merkwaardige veranderingen hebben in Ned.-Indië in de laatste twaalf jaren plaats gehad in de Europeesche- en Indo-Europeesche bevolkingsgroepen, in de positie van den Chinees en in de Inlandsche samenleving. De geestelijke verandering bij de Inlanders werd beïnvloed door de gebeurtenissen van de wereldgeschiedenis. De geestelijke structuur werd meer en meer geschikt voor de propaganda welke haar van drie zijden bestookte. Dat was de propaganda van het *pan-Islamisme*, die van het *Russisch communisme* en die van het *nationalisme*, dat meer optreedt als kwasie-internationalisme of „Indonesisch-nationalisme". Zoo is in de Inlandsche wereld een geestelijke onrust gaan heerschen, die steeds gevaarlijker wordt voor orde en rust, wanneer de propaganda maar krachtig genoeg wordt voortgezet. Veranderingen, gepaard aan een dergelijke propaganda, scheppen in elk koloniaal gebied in het Oosten een geestestoestand, waardoor conflicten gemakkelijk kunnen ontstaan, ja zelfs niet te vermijden zijn. Het is de taak voor elke koloniale politiek de oplossing voor deze conflicten te vinden.

Wat is de weg om uit deze moeilijkheden te geraken? „Wij moeten er naar streven onszelf overbodig te maken" is de doctrinaire leuze van sommigen, die willen „lay down the whiteman's world". Wil men echter dien kant niet op (En wie kàn dat willen, wie kàn de verantwoording op zich nemen van de vernietiging eener Westersche en Oostersche cultuur?) dan moet de vraag om een oplossing in dezen vorm worden gesteld: „*Wat is binnen het Oosten op den duur de plaats van het Westen en zijn Gezag?*" Deze vraag is in de laatste vijftien jaren de kern geworden bij elk koloniaal probleem, hoewel het openlijk stellen ervan bijna steeds met een zekere zorgvuldigheid werd vermeden. Wij voelen het allen: *noch wij kunnen dit land, noch dit land kan ons gezag missen!* De kwestie is urgent geworden, niet alleen in Ned.-Indië, maar ook in de Britsche en de Amerikaansche koloniën. In *drie richtingen* is de oplossing gezocht. In de vereeniging Oost en West ligt het streven naar een soort eenheid, die uit de verschillende bevolkingsgroepen zou moeten ontstaan; een volkomen gelijkheid van alle bevolkingsgroepen wil men, met een Regeeringssysteem naar Westersche begrippen. *Engeland* gaf hierin het voorbeeld. *Amerika* zocht in de Philippijnen de oplossing door de Philippijnsche onderdanen naar Amerikaansch model zelf het heft in handen te geven. *Nederland* heeft sedert 1912 door associatie-politiek er naar gestreefd alle ingezetenen in Ned.-Indië zooveel mogelijk op gelijken voet een plaats te geven in de Indische samenleving. De drie pogingen zijn mislukt, ook de onze. Wij hebben niet ingezien dat boven alle verschillen toch de landaard gaat.

Ten slotte blijft er maar *één methode* over: de methode die de historisch-wetenschappelijke richting aangeeft. Is er in Ned.-Indië in het complex van verschillende elementen, waarvan elk een eigen waarde heeft, voor het Westen en zijn Gezag een eigen plaats, een eigen taak? De bewoners van Indië onderling hebben geheel verschillende belangen en een geheel verschillende cultuur; daardoor alleen reeds is het ontstaan van een natie in Ned-Indië onmogelijk geworden. Een algemeen Indisch nationalisme is derhalve in wezen niet bestaanbaar dan binnen bestaande grenzen, bijv. in het Atjeh'sche. In het Sumatra's Westkust-rapport wordt er op gewezen dat de bevolking onderwijs wenscht te genieten in haar eigen taal, het Menangkabausch Maleisch, opdat de kinderen niet zullen vervreemden in taal van hun ouders en hun land. Dergelijk nationaal besef mag hoog gehouden worden. Bovendien moet de koloniale Regeering ook gezien worden uit het oogpunt van de wereldhuishouding. Het grondgebied van Nederland, gelegen in het mondingsgebied der groote West-Europeesche rivieren, verzekert aan een groote mogendheid, die zich daar zou weten te handhaven, eene kans op de hegemonie. Het bestaan aldaar van een Staat als Nederland, die *niet* naar zulk een hegemonie streeft, is een waarborg voor het behoud van den vrede aldaar. Om die taak te kunnen vervullen moet evenwel Nederland zoo sterk zijn, dat het een eersten stoot kan opvangen en eene richting vinden voor de uitingen van zijn volkskracht, waarin het niet in botsing komt met andere mogendheden. Mist het zulk een uitweg, dan geraakt het zelf noodgedwongen onder den invloed van eene andere, wel naar de West-Europeesche hegemonie strevende mogendheid. Ned.-Indië is door zijn ligging aan de doorvaarten tusschen Indischen en Grooten Oceaan in zoo ver vergelijkbaar met Nederland, dat ook zijne beheersching aan een groote mogendheid de hegemonie over die vaarten en daarmede over belangrijke internationale handelswegen verzekert. Ook hier is het daarom in het belang van den wereldvrede, als eene niet naar zoodanige hegemonie strevende mogendheid het gezag voert. Een gezag, dat nimmer van inheemsche zijde kan worden gevoerd, omdat deze bevolking geen inwendigen samenhang bezit, zoo sterk, dat daaruit zulk een gezagsvoering zou kunnen groeien. Zoo bewijzen dus Nederland en Ned.-Indië elkander wederzijds den dienst van elkander te vrijwaren voor een voortdurenden strijd in hun gebied om die hegemonie en vormen in hun bijeenzijn een waarborg voor den wereldvrede. Geen inheemsch volk behoeft het als een vernedering te gevoelen, dat tusschen hen allen een onpartijdige macht ligt om in dat gebied de eenheid te bewaren en die een rustige, geestelijke en materieele ontwikkeling mogelijk maakt. Er is hier een taak voor ons waar wij ons van bewust mogen zijn en ons bewust van mogen toonen, een, die wij, evenals de andere koloniale mogendheden, vervullen tot heil van de ontwikkeling der menschheid in het algemeen.

In dit verband verdienen aandacht: het *Soer. Hbl.* (27/2 „De toestand in Rusland na 1917" en 1/3 „Het verre Oosten in de wereldpolitiek", *Dr. M. van Blankensteijn* te Soerabaja; 25/2 „Kluif", *Z.*), het *Bat. Nwsbl.* (29/2 „Chineesche kroniek"; 3/3 „Britsch-Indische kroniek"; 1/3 „Het einddoel"), *De Loc.* (28/2 „Het doel en de weg"), *De Sum. Post* (10/3 „De Indonesische studenten") en de *Deli Crt.* (8/3 „Een onderhoud met *prof. Kielstra*").

Het klimaat in Indië.

Nu het wetenschappelijk vaststaat dat er in Indië geen klimaatziekten zijn (behalve mogelijk de zenuwziekten der kantoormenschen, die in de tropen niet voldoende lichaamsbeweging nemen), dat de uitheemschen in de keerkringen aan dezelfde ziekten lijden als de inheemschen, dat de overbrengers van besmettelijke ziekten niet door 't klimaat, maar door bodem- en woningvervuiling, slecht drinkwater enz. werkzaam worden, zal het — zegt de *Java-Bode* (28 en 29/2 „De Bandoengsche propaganda") — ook den leeken duidelijk kunnen worden, dat niet het verschil in hoogte hun gezondheidstoestand bepaalt, maar wel het verschil in sanitaire omstandigheden. De blanke mensch in de tropen zoowel als de gekleurde kan zich aanpassen bij het vlakte-klimaat zoowel als bij het berg- of hoogvlakteklimaat. Het bergklimaat moge gedurende korten tijd voor kustvlakte-bewoners een verademing zijn, het vrijwaart hen niet voor dezelfde ziekten, welke hen in de vlakte overvallen. Al naar de hygiënische verhoudingen zijn de levens- en ziektekansen op hooggelegen plaatsen nu eens gunstiger, dan weer gelijk, soms ook ongunstiger dan in de laaggelegen oorden. Wie ernstig wil, kan, als hij in de tropen leeft in een kuststad, waar de gezondheidsdienst behoorlijk is georganiseerd en over wat geld beschikken kan, daar even gezond zijn als in een hoogvlaktestad. De kwade kansen, welke hij loopt en welke in de hoogere premies der levensverzekeringmaatschappijen voor tropenverblijf verwerkt zijn, heeft hij aan zich zelf of aan zijn medemenschen te wijten (in het algemeen aan de zorgeloosheid der Oosterlingen) maar niet aan het klimaat.

De asfaltgesteenten van het eiland Boeton.

Ir. A. C. D. Bothé heeft voor het Kon. Instituut van Ingenieurs een voordracht gehouden over „de asfaltgesteenten van Boeton en hun economische beteekenis" *(De Loc.* 1/3). De Boeton-asfaltterreinen behooren tot de grootste en rijkste, die tot op heden in Z.-O. Azië bekend zijn, en vermoedelijk tot de grootste der wereld. De asfaltvoorkomens zijn in open groeven te ontginnen, terwijl de hardheid van het te winnen materiaal gering is, waardoor de winningskosten laag kunnen zijn. De terreinen zijn gunstig gelegen ten opzichte van de punten van afscheep. De te winnen asfaltgesteenten hebben verschillende eigenschappen, welke deze superieur doen zijn aan kunstasfalten, terwijl *wegenaanleg* besparing in materieel en „skilled labour" geeft. Bovendien is het materiaal ongevoelig voor regen.

Woningverbetering.

Te Sapoeran in Midden-Java is een fabriek gebouwd, welke zeer goedkoop 25000 huizen levert aan den Dienst der Volksgezondheid (*De Loc.* 28/2). Een Inlandsch huis van 5 bij 6 Meter komt te staan op *f* 39, een huis van 10 bij 12 Meter op *f* 150; hierbij zijn de pannen niet inbegrepen, wel de bilikken wanden, al het houtwerk en de spijkers. De bevolking zelf kan niet voor dezen prijs bouwen; zij zouden, de arbeid niet meegerekend, er *f* 100.— en *f* 200.— en beduidend meer voor moeten betalen. Alle Inlandsche werklieden in de fabriek zijn afkomstig van Sapoeran zelf; uitsluitend unskilled labour. De stichting van deze fabriek is van verstrekkende beteekenis voor de streek. De bevolking vindt over het algemeen de afgeleverde huisjes te zwak; zij was gewoon in leemen huizen te wonen, huizen vaak met zware balken en dikke muren van leem. Er is in den regel bij die oudere huizen een teveel aan weerstandsvermogen en daardoor een teveel aan kosten. In de fabriek te Sapoeran is van ieder onderdeel uitgerekend welken last het moet kunnen dragen en welken last het kan dragen. Te Parakan beschikt de fabriek over een eigen gedekwerkplaats; 70 Inlanders vervaardigen de gedekwanden, die gunstig afsteken bij het materiaal, dat de bevolking tot nog toe verkocht.

II. UIT DE INHEEMSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE PERS.

Politie.

De *Fadjar Asia* (orgaan der P.S.I.) van 20 Febr. geeft een verslag van de rechtszittingen van den Landraad te Weltevreden inzake een rampokpartij in de sociëteit de Verwachting te Batavia, waarbij volgens dat verslag zoozeer bleek dat de politie bij het vooronderzoek haar plicht niet had gedaan, dat de Landraadvorzitter er zijn verontwaardiging over te kennen gaf. In een apart stukje zegt de redactie van dit politie-optreden, dat de politie die rampok-(roof)partij als het ware onder haar oogen heeft laten gebeuren en er hoegenaamd niet tegen gewaakt heeft. Het was geen wonder dat de Landraadvoorzitter er telkens kwaad bij werd en daarvan ook in krasse bewoordingen uiting gaf en ten duidelijkste liet uitkomen, dat hij zou trachten uit te vorschen, wat er achter die houding der politie zat. De redactie meent dat de president van den Landraad nu een prachtigen weg gevonden heeft om klaarheid te brengen in verschillende troebele zaken in het optreden van een deel der politie te Batavia. Als het inderdaad de bedoeling is van dien Landraadvoorzitter om de helderste waarheid te zoeken, wat schrijver gelooft, dan trachte hij bij den Procureur-Generaal inlichtingen in te winnen over het verband dat er bestaat tusschen een zekeren vermoorden Maroep en de politie te Batavia. Hij onderzoeke, waar de aan den vermoorde toebehoorende goederen zijn gebleven, die vroeger door de politie in verband met een douane-zaak aangehouden en maar voor een deel teruggegeven werden.

In het volgend nummer van de *Fadja Asia* wordt verder ingegdaan op die moordzaak Maroep, welke ongeveer een maand na de rampokpartij plaats had. Deze moordzaak werd door den Landraad berecht en de beklaagde werd wegens gebrek aan bewijs vrijgesproken.

Schrijver wijst er op hoe de Landraadvoorzitter opmerkte, dat die moord voorkomen had kunnen worden, indien de politie een onderzoek had willen instellen en dat Z.Ed. wel wilde weten, waarom dat niet gedaan was.

Schrijver vraagt verder of deze woorden van den Landraadvoorzitter nog een staartje zullen hebben of dat het daarbij blijven zal. Bij het publiek, dat dat rechtzaak bijwoonde, heeft zich de overtuiging gevestigd, dat in deze zaak iets zeer troebels zit, veroorzaakt doordat er onder de politiemannen lieden zijn, die zooal niet medeplichtig zijn aan die misdaad, dan toch niet voldoende hun plicht hebben gedaan en zoodoende gelegenheid hebben gegeven tot het plegen van de daad.

Dr. A. B. Andu.

Door één medewerker van de *Fadjar Asia* wordt aandacht gevraagd voor de persoon van den Indisch arts Dr. Andu, Menadonees van geboorte, die 20 Januari l.l. promoveerde op het proefschrift: „Over choleratoxine".

Schrijver prijst het in den heer Andu dat hij niet in de eerste plaats gestreefd had naar de verkrijging van het Europeesche doktersdiploma, zooals zoovelen zijner collega's en dus het in zijn geboorteland verkregen diploma niet wegwerpen, doch integendeel hooghouden wilde. Volgens schrijver is Dr. Andu de eerste Indisch arts, die in Nederland den Doctorstitel verwierf, binnen een jaar, zonder verloochening van zijn diploma als Indisch arts.

Indonesische studenten.

In de *Bintang Timoer* (liberaal, Weltevreden) van 28 Februari, betoogt een schrijver in het hoofdartikel de wenschelijkheid van steunverleening aan de Indonesische studenten in het buitenland, die thans — volgens brieven van Dr. Abdul Rivai — in financieele moeilijkheden zitten. Deze moeilijkheden ondervinden niet alleen de Indon. studenten in Nederland, doch — naar een van de correspondenten van het „Soer Hbld. mededeelde — ook die in Caïro. Hieruit blijkt dus, dat er verscheidene Indonesische jongelieden zijn, die hun vaderland verlaten hebben om in het buitenland te gaan studeeren en aldaar in moeilijkheden komen te verkeeren. Dr. Rivai heeft voor de verdere studie van die studenten, naar verluidt, reeds zijn geldbuidel geopend. Maar — zegt schrijver — aangezien deze studie niet geschiedt ten bate van den student zelf dan wel van zijn familieleden, doch voor den vooruitgang van zijn land en volk, gaat het niet aan dat de kosten daarvan slechts door enkele personen worden gedragen. Aangedrongen wordt daarom op de stichting van een steunfonds voor de studenten in den vreemde.

Verder heeft de schrijver het over de verklaring van Dr. Rivai, omtrent het verkrijgen van de vrijheid van Indonesië. Zoo heeft de heer Rivai volgens schrijver verklaard, dat deze vrijheid niet verkregen kan worden door communisme, maar door intellect, bekwaamheid en ontwaking. En deze verklaring is gebaseerd op brieven van Moh. Hatta zelf, die Dr. Rivai uit het Huis van bewaring in Den Haag van dezen ontvangen heeft en waarin Hatta mededeelde dat het niet in zijn bedoeling ligt de vrijheid middels revolutie te veroveren, doch middels intellect. Moh. Hatta is volgens Dr. Rivai nog niet „van Indonesië verdwenen", d.w.z. is nog steeds nationalist en nog geen communist geworden.

Uniformiteit van onderwijs.

In het Jav. nationalistische blad *Sedijo Tomo* te Djokdja, deelt Soeprapto mede dat een bespreking gaande is om een uniformiteit op het gebied van onderwijs op de niet-gesubsidieerde nationale scholen te verkrijgen, behalve wat betreft den godsdienst. Er zullen ook eigen leerboeken worden gemaakt en ook zal een inspecteerend ambtenaar worden aangesteld.

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

De mentaliteit van de Atjehers.

In het Christelijk Weekbl. voor Ned.-Indië De Ba[...]nier komt een reeks „Brieven uit Atjeh" voo[...] welke bijzondere aandacht verdienen. In het N[...] van 9 en 16 Febr. j.l. schrijft de inzender (pseudo[...]niem „Nja" Oebit") over de mentaliteit van de be[...]volking, daarmede bedoelend de gevoelens van he[...] Atjehsche volk tegenover ons gezag en tegenov[...] de Nederlanders. We ontleenen aan zijne beschou[...]wingen het volgende:

Haat en *minachting* zijn de grondtonen, die loo[...]pen door de velerlei nuances van gevoelens, welk[...] men kan vinden bij het Atjehsche volk ten opzich[...]te van den Nederlander. De gampong-man spreek[...] thuis over ons steeds als van den kafir (ongeloo[...]vige), waarmede wordt bedoeld de overweldige[...] van het Atjehsche volk en de vijand van het geloo[...]

De haat komt voort uit het nationale sentimen[...] de minachting uit godsdienstige en moreele ove[...]tuiging. Het sterkst worden deze gevoelens bewaar[...] en overgeleverd door de vrouwen, die nooit moe[...] worden te vertellen van gevallen vaders, zoons [...] echtgenooten.

Wie de bovenomschreven waarheid over h[...] hoofd ziet, zal de psyche van den Atjeher niet va[...]ten. Maar wie hierbij blijft staan, begaat even gro[...] een fout, want op dit hoofdthema bestaan vele v[...]rianten en contrasten, die zoo belangrijk zijn, d[...] het aanzien van het geheel er door gewijzigd word[...]

Zoo vindt men overal bij het Atjehsche volk vo[...] de Nederlanders een gevoel, dat ik wil aanduide[...] met het woord „respect", hetwelk is gewekt in de[...] oorlogstijd, door den moed, de taaiheid en de vi[...]dingrijkheid van ons leger en deszelfs leiders. [...] brigades, die doordrongen in de donkere bossche[...] en dagen lang ploeterden in de uitgestrekte mo[...]rassen, die overal kwamen en altijd gereed war[...] voor den aanval, die hebben den zelfbewusten [...] trotschen Atjeher doen voelen dat er een mac[...]gekomen is, die hem haar wil kan opleggen. [...] heeft eerbied voor die prestaties, zooals hij o[...] ontzag heeft voor practische resultaten van tec[...]nischen arbeid. Hierdoor werd b.v. de Atjehtra[...] een propaganda-middel onder de bevolking vo[...] het vestigen van de nieuwe orde en het nieuwe g[...]zag. Haar baan werd in het gezicht van den vija[...]delijken Atjeher aangelegd van Noord naar Zui[...] daarvoor waren noodig reusachtige vakwerkbru[...]gen over de breede stroomen van het land. [...] waar één Kilometer gereed was, daar reed [...] stoomtram, onbevreesd voor het geweervuur, [...] vlak bij den vijand, om dan te stoppen, waarop [...] uniformen uitstegen en den inhoud hunner nieu[...] repeteer-geweren den Atjehschen troep toezonde[...] Het hanteeren dezer technische hulpmiddelen v[...] bijsterde den Atjeher.

Een hoofd vertelde me dezer dagen nog het v[...]gende: „Mijnheer, toen de kompenie met den aa[...]leg der trambaan gekomen was tot aan de groo[...] rivier, die door mijn gebied stroomt, vroeg ik m[...] af of zij in staat zou blijken om over dien breede[...] en diepen stroom een brug te slaan, sterk geno[...] om de ijzeren wagens te dragen en om de groots[...] bandjirs te doorstaan. Tegelijk dacht ik bij m[...]zelf: als de kompenie dat kan, kan zij ook het v[...]zet van ons, Atjehers, breken en dit land behee[...]schen en dan zal ik mijn strijd staken, als zijn[...] volkomen nutteloos. — En ziet, zes maanden la[...]reden de treinen in volle vaart over de brug en [...] bandjirs gleden er onder door, zonder haar

schaden. Toen heb ik me overgegeven en sindsdien heb ik een handje meegeholpen om de orde te herstellen.

Dit respect voor den overwinnaar is doorgedrongen tot alle lagen der bevolking, doch het grijpt alleen de mannen; de vrouwen blijven er onverschillig onder. Ook heeft het alleen betrekking op ons kunnen en op onze volharding; het mist elken zedelijken grond, want de Atjeher vindt ons in zedelijk opzicht zeer minderwaardig. Hij meent b.v. dat er geen huwelijkstrouw bij de Europeanen gevonden wordt, hetgeen hij o.m. afleidt uit het vrije verkeer tusschen de sexen (dansen).

Daarom heeft dit respect, of liever dit ontzag, dat wij inboezemen, op zichzelf geen blijvende waarde. Wij gebruiken het als middel om rust en orde te handhaven, maar het wijst geen weg voor toenadering tusschen de beide volken.

Koloniale Studiën.

Inhoud van jaarg. 12, No. 1 (Febr. '28). Aanteekeningen uit Genève, door Mr. L. Enthoven (eene belangwekkende verhandeling over de positie van Nederland als koloniale mogendheid in verband met internationale vraagstukken). — Een moeilijk, maar belangrijk vraagstuk (het scheppen van ontwikkelingsmogelijkheden voor den Inlandschen landbouw in Zuid-Soerabaja), door G. J. Vink. — Het Bakoe-wezen in Zuid-Celebes, door M. A. Bouman. — Het politievraagstuk, door D. H. Meijer. — Een eeuw circulatiebankgeschiedenis in Indië. De Javasche Bank 1828—1928, door Dr. H. M. Hirschfeld. — H. E. Steinmetz. In memoriam, door Prof. Dr. J. H. Boeke. — Boekbespreking.

De West-Indische Gids.

Inhoud der April-afl. Enkele beschouwingen (in verband met den landbouw en voornamelijk de suikercultuur in Suriname), door Tj. Pyttersen. — Curaçao en onderhoorige eilanden 1816—1828, door Mr. B. de Gaay Fortman (In dit achtste vervolg behandelt schr. het schoolwezen op Curaçao en vervolgens de eilanden Aruba en Bonaire). — Een conflict tusschen Amsterdam en de Staten-Generaal over Suriname in 1774 en 75, door C. K. Kesler. — Bibliographie.

Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw.

De April-afl. vraagt de aandacht voor Balik Papan, de oliestad aan de Oostkust van Borneo. „Blanda" geeft een idée van het reusachtige bedrijf der Bataafsche Petroleum Mij. en Dr. G. Krause beschrijft o.m. de hygiënische maatregelen welke noodig waren om het ontstaan en de ontwikkeling van Balik Papan — twintig jaar geleden eene onbeteekenende nederzetting van Boegineesche visschers, thans een welvarend stadje van bijna 15 duizend inwoners — mogelijk te maken. Talrijke fraaie illustraties zijn aan den tekst van beide opstellen toegevoegd.

Koloniale Studien.

Bij D. Reimer en E. Vohsen in Berlin is verschenen: Koloniale Studien. Hans Meyer zum siebzigsten Geburtsdage am 22. Marz 1928. Dargebracht von seinen Freunden, Verehrern und Schülern.

We vestigen de aandacht op dit feestgeschrift wegens de daarin voorkomende bijdragen van Dr. W. Volz: Der Mensch in der malaiischer Inselflur; en van Dr. W. Behrmann: Beiträge zur Rassenkunde des Inneren von Neuguinea (mit Tafeln).

De Indische Post.

De aandacht zij gevestigd op de volgende bijdragen in het Nr. van 25 Febr.: Tuinbouwvoorlichting in Ned.-Indië (vervolg). — De Padangan-kerbau in Palembang. Inheemsche coöperatie, door J. H. V. — „Koloniale Nederlanders", door Mr. W. F. de Waal. — Suriname. In het centrum van veler belangstelling, door M. A. J. Kelling. — 's Lands wijs, 's Lands Eer. Als 't kindje binnenkomt. (Vervolg der beschouwingen over gebruiken bij zwangerschap en geboorten in den Indischen Archipel).

Landbouw. Tijdschr. der Vereen. van Landbouwconsulenten in N.-I.

Inhoud der Febr.-afl. Overzicht van de resultaten der groenbemestingsproeven bij den Inlandschen landbouw op Java, door Ir. J. G. Ossewaarde. — Levering van kunstmest aan de bevolking, door Dr. G. H. van der Kolff. — Boekbespreking: Prof. Dr. G. Minderhoud, Landbouwbedrijfstelsels.

Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona.

De Febr.-afl. bevat de volgende oorspronkelijke bijdragen: De rotan van Celebes (met kaart en afb.), door C. van der Koppel. — Naschrift op „Beschrijving van het Boschperceel Rantjawoengoe", door Ir. J. W. Roeloffs. — Papier uit ampas, door A. J. Warta. — De topzickte van het Indische Boschwezen, door A. E. J. Bruinsma. — Het cultuurplan voor djati van 1864—1865, door W. Zwart. — Resultaten van boomsgewijze exploitatie, door J. L. P. Zondag. — Iets over het behoud van de kiemkracht van Mahonyzaad, door Ir. W. Rolvink.

De Indische Culturen.

Uit den inhoud van No. 5 (1 Maart '28). Een nieuwe ziekte bij djeroek-keprok, door Ir. E. de Vries (met afb.). — Coelogyne Lindl., door H. J. Wigman. Met ill. (vervolg). — Omgang met werkvolk in den landbouw. Practijk-ervaringen uit de Preanger, door C. Cordesius. — Proeven ter conserveering van limoen-sap, door A. W. R. Joachim. — Iets over mangga's en djeroeks, door S. Kalff. — Het uitstoelen van padi, door L. Lord. — Een onderzoek naar de Britsch-Indische thee. — Hoe staat het thans met het cocosvezelvraagstuk, door Colonisticos (ontleend aan het *Kol. Weekbl.*).

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 35 (25 Febr. '28). Het niet verlengen der erfpachtstermijnen (slot). — De Lepra-bestrijding. — Indische en Europeesche cederboomen, door S. Kalff. — Reboisatie in de Karolanden en Simeloengoen. — Tuinbouwvoorlichting in Ned.-Indië. — Het vraagstuk der synthetische rubber. — De beteekenis der bodemkunde in het bijzonder voor de tropen.

De Indische Mercuur.

No. 14 (4 April '28). De herbereiding van bevolkingsrubber. Een industrie in opkomst in Ned. Oost-Indië, door W. Spoon (met afb.) — Jaarboek van het Mijnwezen in Ned.-Indië, besproken door Prof. Dr. L. Rutten. — Indische financiën in 1927. — Invoer van Sawo Manila te Amsterdam (aanvulling). Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Inst. geeft in dit Nr. literatuur over vezelstoffen — plantenziekten — bodemvraagstukken.

Missie en Zending.

Onze Missiën in Oost- en West-Indië. Maart '28. Verkenningstocht naar West-Nieuw-Guinea ter voorbereiding van eene eventueel op te richten R.K. Missie-Statie, door Dr. M. Neyens (vervolg). — Scheiding van Kerk en Staat. — Het Missie-onderwijs in het Vicariaat van Ned. Nieuw-Guinea. — Pater F. I. A. Vogel S.J. † (leger-aalmoezenier tijdens de Lombok-expeditie in 1894).

Wolanda Hindia. Maart '28. „Besoeki is een mooi hoekie". Naar wijlen Mevr. L. Hendriks (met afb.). — Naar Sumatra (op verkenning), door L. Bodaan (met afb.).

De Banier, 9 en 16 Febr. '28. De politieke beteekenis van het Christendom in Ned.-Indië (vervolg), door G. de Raad.

Mededeelingen. Tijdschr. voor Zendingswetenschap. Deel 72, 1e Stuk (1928). Geschiedenis der Zending op het eiland Halmahera (Utrechtsche Zendings-Vereeniging), door A. Hueting. — Overzicht van het Zendingswerk in Ned. Oost- en West-Indië, door J. Rauws. — De scheidingslijn op Nieuw-Guinee. — Belangrijke verschijnselen op Zendingsgebied.

Zendingstijdschrift De Opwekker. Febr. '28. Waarom gaat het Evangelie zoo langzaam vooruit onder de Soendaneezen en moeten wij eerder van stilstand spreken dan van vooruitgang? door A. K. de Groot. — Tanggeran als Zendingsterrein, door L. Tiemersma.

Locale Belangen.

Het Nr. van 16 Febr. bevat o.m. Over den schoolarts in Ned.-Indië, door J. Z. van Dijck. — Begrootingsinrichting, door d. B. — Administratieve en rechterlijke beslissingen, door v. K. — Decentraliana: Burgemeesterskeuze.

* * *

Staatsrechtelijke positie van den Gouverneur-Generaal, door Mr. J. A. Eigeman. (Haagsch Maandblad, April '28).

Ter gedachtenis van Dr. R. D. M. Verbeek (1845—1926), door N. Wing Easton. Met eene bijdrage van D. R. J. Baron van Lijnden. Met portretten en platen. (Jaarboek van het Mijnwezen in Ned.-Indië, 55, 1926, Algemeen gedeelte). (Weltevreden, Landsdrukkerij).

De Caraïbische taal, door A. P. Penard. (De Periskoop, Alg. Weekbl. voor Suriname, 3 Maart '28).

Een Kolonisatie-Maatschappij voor Suriname, door W. de Cock Buning. (Econ.-Statistische Berichten, 4 April '28).

Eigen pensioenfonds voor de Europeesche burgerlijke ambtenaren, door A. (= S. J. Aay). (Vrijzinnig Weekbl. v. N.-I., 21 Febr. '28).

Studiën over de vegetatieve vermeerdering bij overjarige tropische landbouwgewassen. I. Groeicijfers bij de koffie, door Dr. P. J. S. Cramer. (Mededeelingen Alg. Proefst. v. d. Landbouw, No. 26).

Enkele beschouwingen over economie in het rubberbedrijf, door Dr. A. W. K. de Jong. (Archief voor de Rubbercultuur in N.-I., Febr. '28).

Voorloopige mededeelingen over de oorzaak van de zeefvatenziekte bij de Liberiakoffie en hare bestrijding, door Dr. D. S. Fernandes. (Landbouwproefstation Suriname. Meded. No. 2, Febr. '28).

La politique du gouvernement colonial des Indes Néerlandaises, l'égard des langues et des moeurs des populations indigènes, par C. Lekkerkerker. (Société Belge d'Etudes et d'Expansion. Bulletin No. 64, Févr. '28).

Primitieve cultuur. Een en ander uit de vergelijkende volkenkunde, door Dr. Alberta J. Portengen. Met platen. (Zutphen, W. J. Thieme & Cie.).

Europeanisme of Katholicisme, door Dr. J. Schmutzer, J. J. ten Berge S.J. en W. Maas. Met afbeeldingen naar foto's en teekeningen. (Utrecht, De Gemeenschap). [Inhoud: Christelijk-Inheemsche kunst in de Missie. — Christelijk-Javaansche kunst. — Eigen cultuur. — N.b. Bespreking in Ned.-Indië Oud en Nieuw, Maart '28].

Suriname.

Verschenen is 't Voorloopig Verslag van de Eerste Kamer over de Surinaamsche begrooting voor 1928. Dit staatsstuk getuigt van zeer te waardeeren belangstelling in het wel en wee van Suriname, maar opent geen nieuwe gezichtspunten. Eenige leden zouden het zeer op prijs stellen te mogen vernemen of het overleg met den Ondernemersraad reeds tot practische gevolgen heeft geleid en, zoo neen, of daarop goede vooruitzichten bestaan. Deze leden maakten de opmerking, dat aan het kapitaal faciliteiten moeten worden verleend om het ter belegging in de gewenschte ondernemingen beschikbaar te krijgen.

Zij merkten verder op, dat deze faciliteiten zoowel aan den grooten als aan den kleinen landbouw ten goede behooren te komen.

Sommige leden bepleitten uitzending van een uit ervaren zakenlieden bestaande commissie naar Suriname om het vraagstuk van versobering van den landsdienst ter plaatse te onderzoeken; andere leden zouden, indien er een commissie werd uitgezonden, er de voorkeur aan geven, deze te doen bestaan uit leden der Volksvertegenwoordiging. Weer andere leden achtten hernieuwd commissioriaal onderzoek ongewenscht en zagen met verlangen uit naar het door den Minister aangekondigde plan.

Nu de scheidsrechter in het tusschen Nederland en de Vereenigde Staten gerezen geschil ten aanzien van de souvereiniteit over het eiland Palmas of Miangas — de heer Max Huber — beslist heeft dat bedoeld eiland in zijn geheel deel uitmaakt van het Nederlandsch grondgebied, hadden wij verwacht dat de Eerste Kamer zou hebben gevraagd waartoe het overleg tusschen de Ministers van Koloniën en van Buitenlandsche Zaken in zake de westgrens van Suriname heeft geleid en in welk stadium de zaak thans verkeert. Edoch, deze vraag is niet gedaan.

* * *

In de „Economisch-Statistische Berichten" van 4 April een belangwekkend artikel van den heer W. de Cock Buning *„Een kolonisatie-maatschappij voor Suriname"*. Wij komen in een volgend nummer daarop terug.

* * *

Wij ontleenen aan de *N. R. Ct.* het volgende bericht:

„In den ochtend van 21 Februari is te Paramaribo door de marine, vertegenwoordigd door den etat-majoor en de bemanning van de Hertog Hendrik, op indrukwekkend plechtige wijze een bloemstuk neergelegd aan den voet van het standbeeld van H. M. de Koningin. Een ontzaglijke menschenmassa was op de been en genoot van de schitte-

rende parade, waarbij de verschillende deelnemende korpsen een goed figuur sloegen.

Het bloemstuk, in den vorm van een anker van meer dan een meter hoogte, wekte de algemeene bewondering.

Het bloemstuk werd naar het standbeeld gedragen door een deputatie van mariniers, waaronder een Surinaamsch matroos.

Nadat het saluut was gebracht, werd gedefileerd voor het standbeeld en vervolgens de officieren ten Gouvernementshuize ontvangen. Daar kwam spontaan de wensch op om ook een hulde te brengen aan Eilerts de Haan, den leider van de Corantijn-expeditie, na wiens tragischen dood aan de Gran Rio het bevel der expeditie werd overgenomen door den tegenwoordigen commandant Kayser. De daarvoor noodige maatregelen werden met bekwamen spoed getroffen en niet lang daarna begaf zich een stoet van zes automobielen naar het standbeeld van Eilerts de Haan, waar het eerst het woord werd gevoerd door kolonel Kayser. De marine, zoo sprak hij o.m., heeft militair optreden ten doel, maar zij neemt ook actief deel aan de werken des vredes. Eilerts de Haan gaf zijn leven voor het wetenschappelijk onderzoek der Surinaamsche binnenlanden. Spreker herdacht toen de tragische oogenblikken, die hij en zijn metgezel, dr. Hulk, beleefden bij den dood van hun chef, die een onuitwischbaren nadruk naliet op alle deelnemers der expeditie. Hij stelde ten slotte Eilerts de Haan als een voorbeeld voor de jongere officieren der marine.

De gouverneur nam nu het woord en verklaarde, dat het hem een voorrecht was aan deze hulde ter nagedachtenis van wijlen den luitenant ter zee Eilers de Haan te mogen deelnemen in gezelschap van mannen als Kayser, de Goeje en Stahel, de helden van de exploitatie onzer binnenlanden.

Daarmede was deze korte, maar treffende huldiging, die weder een ontzaglijken stoet op de been bracht, afgeloopen.

* * *

Een „Hbld."-medewerker seint uit Paramaribo via Holland Radio d.d. 31 Maart:

Van het Zeelandia-fort donderen de saluutschoten. De „Cottica" vaart Hollandwaarts. Aan boord is Gouverneur baron Van Heemstra, die 7 jaar de gelegenheid zocht, en vond, om de belangen van Nederland en van Suriname met uitzonderlijke toewijding en werkkracht te dienen.

Het afscheid bewees door zijn hartelijke bewogenheid dat Paramaribo bewust is wat het heengaan wegens ziekte van mevrouw Van Heemstra voor deze exceptioneele regentenfiguur moet beteekenen.

Bij het ceremonieel afscheid waarbij, comform het protocol, de ambtelijke wereld ondanks de tropische middagzon gerokt verscheen, vond de heer Heemstra, blijkbaar ontroerd, voor ieder nog een afscheidswoord, terwijl hij in gala, vergezeld door freule Van Heemstra, ging langs de rijen van leden van den bestuursraad, van hooge ambtenaren, van leden der Koloniale Staten, ambtenaren en de singulier genoeg heel achteraan geplaatste — leiders van de zakenwereld.

Nog lang wuifden de gouverneur en freule van het sloependek naar de menigte, die ontroerd achterbleef op den steiger.

In de ondernemerskringen wordt allerwege de hoop gekoesterd dat baron van Heemstra in het moederland den nadruk zal leggen op de noodzakelijkheid dat den kapitein van het koloniale schip, die de plaatselijke en oogenblikkelijke omstandigheden het best kan beoordeelen, meer verantwoordelijkheid, meer armslagruimte zal worden gegeven.

De hutten van den heer Van Heemstra en de freule op de „Cottica" waren in een waren bloementuin herschapen. In heel Paramaribo waren de bloemenmagazijnen uitverkocht. De straten, waarlangs de uittocht trok, waren met dichte rijen belangstellenden bezet.

* * *

Op 23 April zal de afgetreden gouverneur van Suriname, baron Van Heemstra, gehuldigd worden door oud-ambtenaren en personen, die een reis naar Suriname hebben gedaan tijdens het gouverneurschap van baron Van Heemstra. Mr. dr. J. van Haaren, gouvernementssecretaris van Suriname, die thans hier te lande met verlof vertoeft, zal de eerste woordvoerder zijn ter aanbieding van een blijk van erkentelijkheid voor genoten vriendschap en gastvrijheid. De huldiging zal geschieden in hotel „Duin-en-Dael" te Bloemendaal.

* * *

De Nederlandsche Botanische Vereeniging heeft op Zaterdag 31 Maart haar voorjaarsvergadering, die door ruim 90 personen bezocht werd, gehouden. Onder de aanwezigen werden opgemerkt de nieuwbenoemde gouverneur van Suriname, dr. A. A. L. Rutgers, die op zijn doorreis van Buitenzorg naar Paramaribo hier te lande vertoeft.

* * *

Dat kolonisten in Suriname oud kunnen worden blijkt wel uit de mededeeling van „De Surinamer", dat de heer Domingo Rodrigues den dag heeft herdacht, waarop hij 65 jaren geleden in Suriname voet aan wal zette.

Curaçao.

Begrooting 1929.

Ingediend is de begrooting voor 1929. Zij is ditmaal van bestuurswege sluitend gemaakt met een voordeelig slot van *f* 110.000.—, maar gerekend wordt op *f* 1.170.000.— uit leening te vinden ten behoeve van straten- en wegenverbetering en -aanleg op Curaçao en Aruba, havenverbetering en waterwerken. Alleen voor het eiland Curaçao is een voordeelig verschil van ± *f* 150.000.— tusschen ontvangsten en uitgaven geraamd. Aruba heeft buiten den wegenaanleg nog een nadeelig saldo van *f* 25.000.—. Behalve de bovengenoemde *f* 1.170.000.— zijn de inkomsten op *f* 4.294.500.— en de uitgaven op *f* 4.182.889.— geraamd. De raming der inkomsten is *f* 70.000.— boven de opbrengst der middelen in 1927.

Aan de memorie van toelichting ontleenen wij, dat het bureaupersoneel zal worden uitgebreid, dat er een bevolkingsregister op Curaçao en Aruba komen zal, dat Aruba een vasten rechter krijgt, dat in de richting van de onderwijsgelijkstelling weer een stap zal worden gedaan door aan het bijzonder onderwijs een tegemoetkoming in de kosten van het aanschaffen van leermiddelen en schoolbehoeften te betalen. Op andere onderwerpen zullen wij allicht nog terugkomen.

Een nazate van Petrus Stuyvesant.

Te White Plains, in den staat New York, is de vorige week een mevr. Margaret Livingston Wainwright overleden. Zij was de dochter van Nicolas William Stuyvesant en een afstammelinge in rechte lijn van Petrus Stuyvesant, den bekenden Hollandschen gouverneur van Nieuw Nederland.

(N. R. Ct.)

Historisch Genootschap.

Tot lid van het Historisch Genootschap te Utrecht is benoemd de heer C. K. Kesler, oud-directeur der Hendrikschool te Willemstad, later leeraar aan de gelijknamige onderwijsinrichting te Paramaribo.

Begrooting 1928.

Het Voorloopig verslag der 1e Kamer is verschenen. Zeer vele leden betreurden, dat de minister termen had gevonden de in Curaçao vastgestelde begrooting niet goed te keuren. Beleid van minister en gouverneur, politievraagstuk, herziening van het regeeringsreglement, onderwijsgelijkstelling, verbetering der Handelskade, bovenwindsche eilanden, het ontijdig vertrek van ir. Escher, de leiding der watervoorziening, ambtenaren-bevolking — dit alles kwam ter sprake, soms wat scherper nog dan in de Tweede Kamer.

Een ding trof ons bijzonder, omdat wij het onlangs ook van andere zijde vernamen: de hoedanigheid van het bijzonder onderwijs zou achterstaan bij die van het openbaar onderwijs. Als voorbeeld wordt genoemd, dat bij het bijzonder onderwijs geen onderwijs in het Nederlandsch zou worden gegeven doch alleen in een inlandsche taal, en de bekwaamheid van het onderwijzend personeel en van de inspectie zou niet boven allen twijfel verheven zijn.

Wij meenen, dat tot nu toe algemeen toegegeven werd, dat het bijzonder onderwijs zeker niet beneden het openbare stond. Leest men in het laatste K. V., over 1925, dan ziet men omtrent het openbaar onderwijs:

de Emmaschool bleef geheel op peil en maakte een gunstigen indruk;

de Hendrikschool stond door gemis aan geschikte en voor sommige vakken bevoegde leerkrachten over het algemeen niet op de gewenschte hoogte;

de Wilhelminaschool gaf meer reden tot tevredenheid; het werd echter zeer gewenscht geacht dat de staf van onderwijzeressen met leerkrachten met in Nederland verkregen bevoegdheden verder zou worden aangevuld;

en over de scholen der R. K. Missie:

alle scholen, met uitzondering van één, gave[n] reden tot tevredenheid; eenige konden goed wor[den] genoemd.

En elders in dat verslag lezen wij: „Het bijzon[der] heeft niet als het openbaar onderwijs te kam[pen] gehad met moeilijkheden om voldoende leer[krachten] te vinden."

Voorwaar, om geloof te vinden moeten de Eerst[e] Kamerleden, die de klachten overbrachten, me[t] andere bewijzen komen, dan dat bij het bijzonde[r] onderwijs het onderwijs niet in het Nederlandsch maar in een (sic!) inlandsche taal zou gegeve[n] worden.

Geschiedkundige sprokkelingen.

Nog eens: Boyé.

De Gouverneur Generaal van Curaçao en onde[r]hoorige Eylanden betuigd zijn bijzondere tevreeden[heyd] over het gehouden gedrag van bestuur va[n] de Heer Commandeur van Aruba Boyé geduurend[e] het jaar 1816.

Zendende zijn WelEdele ter viering van het aa[n]staande Nieuw Jaars feest, Hiernevens Eén Ha[m] en twee kaassen.

Hoopende en niet twijffelende of dezelve zull[en] aangenaam weezen.

Curaçao 27 December 1816.

Op order van Zijn Excellentie de[n]
Heere Gouverneur-Generaal van
Curaçao enz. enz. enz.

I. KIKKERT.

WelEdelgestrenge Heer Boyé
Commandeur van Aruba.

Uit den Verren Vreemde.

Egypte—Groot Brittanië.

Nahas Pasja, de nationalistische Egyptische pr[e]mier, heeft niet getalmd met van zich te doen spr[e]ken. Zijn regeering heeft een nota gericht tot [de] Londensche regeering, waarin, met terzijdestelli[ng] van de verklaring van 1922, werd verlangd de vo[l]slagen onafhankelijkheid van Egypte; het recht h[et] Suez-kanaal met Egyptische troepen veilig te st[el]len, zonder hulp van een Britsche krijgsmacht ten[zij] Egypte hierom zelf mocht vragen; Egypte te b[e]schouwen en te behandelen als een met Gr. Bri[t]tanië verbonden gelijkgerechtigden staat; Egyp[te] meester over Soedan.

't Leek op: alles of niets, en zoo noodig hiero[m] vechten.

Londen liet niet lang wachten op bescheid, ma[ar] de regeering zond dit niet rechtstreeks, doch — [en] hierin lag al opgesloten, dat zij zich geenszins op [het] standpunt stelde, dat in Nahas' eischen aangegev[en] was — doch liet het overhandigen door den hoog[en] Britschen commissaris te Kaïro Sir George Lloy[d].

Deze nota leek, op 't eerste vernemen, volstr[ekt] niet tot bevrediging van Nahas' eischen te kunn[en] strekken. Zij begint met de verklaring dat zij Nah[as'] nota niet kan aanvaarden als een juiste uiteenz[et]ting van de betrekkingen tusschen de twee land[en]. Zij geeft dan de verklaring van Februari 19[22] (waarover wij in onze vorige beschouwing over [de] Egyptische kwestie hier spraken) aan als de gro[nd]slag van haar positie in Egypte en zij stelt, in v[er]band hiermede, haar plicht vast: 1°. om de verb[in]dingen van het Britsche rijk in Egypte te verze[ke]ren; 2°. ter verdediging van Egypte tegen el[ken] buitenlandschen aanval of elke inmenging v[an] buitenaf, direct of indirect; 3°. om vreemde bel[an]gen te beschermen, evenals die van minderhed[en]; 4°. t.o.v. het behoud van Soedan;

totdat al deze zaken door een overeenkomst [tus]schen Engeland en Egypte geregeld zullen zijn.

Nu heeft Groot Brittanië een poging gedaan [om] deze regeling tot stand te brengen, doch dit is [pas] door Egypte onvoorwaardelijk afgewezen, [het]geen de crisis heeft veroorzaakt, waardoor [het] ministerie Nahas pasja aan 't bewind gekomen [is]. Alles keert nu automatisch terug naar —, of bl[ijft] bij de verhoudingen zooals die in 1922 geregeld [zijn].

Nahas krijgt dus, zou men zoo zeggen, voor [al] zijner eischen nul op 't rekest. Zou 't nu hard te[gen] hard gaan. Naar 't zich laat aanzien, zou hier and[er]maal blijken dat de soep niet zoo warm gege[ten] wordt als zij wordt opgediend. Egypte was volstr[ekt] niet in geestdrift onstoken over Nahas' boud op[tre]den. De meer bezadigde elementen laakten he[t als] een wanhoopsdaad, een soort van politieken

...positie waarin de ... Lust om ... „desnoods om te vechten" bleek maar bij zeer weinigen aanwezig. Nahas heeft getoond de kunst te verstaan om zijn draai te nemen en hierdoor kan alles op een sisser uitloopen. Althans wij lezen, dat hij in het feit, dat de Engelsche regeering niet nader aandringt op de pas verworpen (ontwerp)overeenkomst, doch op den grondslag van 1922 wil blijven staan, een tegemoetkomende houding ziet, die verdere samenwerking mogelijk maakt.

Nu heeft de Londensche regeering dit standpunt dadelijk na de verwerping van 't ontwerp tot het hare gemakt, maar Nahas is daarna en daar tegen opgetreden, terwijl hij ook tegen de inmenging van Londen in de wetgeving van Egypte was opgekomen, als waarover hij nu verder maar zwijgt.

Bij dezen politieken strijd is het voordeel aan de zijde van Londen. Indien Nahas pasja aanblijft, is zijn positie, en die van de Wafd-partij, stellig verzwakt.

De eerste overgang van een Christin tot den Hindoegodsdienst.

De Maharaja van Indore had het oog laten vallen op een Amerikaansche schoone. En deze, miss Nancy Miller, was deze onderscheiding niet onwelgevallig. Het werd ernst. Er was sprake van een huwelijk. Heel Indore, heel Britsch-Indië, heel de Hindoe-wereld in opschudding. Mejuffrouw Miller wilde tot den Hindoegodsdienst overgaan. De opschudding werd er niet minder door. Een dergelijke overgang had zich nog nooit voorgedaan. In welke kaste zou zij opgenomen worden? De hooge plaats, die zij bestemd was in te nemen, liet hieromtrent wel geen twijfel, maar voor de orthodoxen gaf 't geval hierom slechts te meer aanstoot. Welke plaats zou zij innemen in het vorstelijk gezin, in den hofkring, in 't openbaar, naast den vorst en naast diens vrouwen? De Maharaja besloot afstand te doen van den troon, om dit huwelijk te kunnen sluiten. Het geval werd hierdoor velen sympathiek. Wanneer ... die menschelijkerwijze gesproken, in zijn land ... vrouw kan krijgen, die hij begeert, om een vrouw, een vreemde, zijn kroon ten offer brengt, dan ... men die daad hoog stellen. Wanneer 't de vrouw niet te doen is om als heerscheres een troon te bestijgen, gaat men, al is haar uitverkorene ook Maharajah, toch ook voor haar besluit andere motieven aannemen. Jagadgoeroe Shri Shankaracharaya ... hooge priester, werd bereid bevonden de ceremonie en inzegening voor den overgang tot het Hindoeïsme te doen. Zij zou opgenomen worden in de ... danggharkaste.

De plechtigheid is den 13en Maart voltrokken te ...gapoer, een plaatsje op eenige mijlen van de stad Nasik gelegen.

... het feit voor de geheele wereld tot een interessant bericht van onzen tijd geworden, ter plaatse ... is het een gebeuren vol groote emotie geweest. Wij ontleenen eenige gegevens aan de Britsch-Indische bladen.

Voor de plechtigheid was een plaats aan de rivier gekozen, waarom heen het terrein amphitheatersgewijze oploopt. Lang voordat de shoeddi ceremonie begon was er een enorme toeloop van nieuwsgierigen, van verre gekomen, onder welke ook vrij veel Europeanen. Een gedrang van voetgangers en vervoermiddelen van elke denkbare soort. De bekeerlinge droeg hindoekleedij en was blootvoets.

De Shankaracharya liet de eerste ceremoniën door andere priesters vervullen. Zijne Heiligheid verscheen eerst toen de plechtigheid ongeveer op de helft was. Na de homa en soedhi (de purificatie) ging miss Miller, die den naam van Devi Sharmishta gekregen heeft, tot hem en ontving zijn zegen.

Geruchten hadden de vrees doen ontstaan, dat de orthodoxen, die zich tegen de opname van de Christin in de Hindoeleer en kaste zijn blijven verzetten, pogingen zouden in het werk stellen om de plechtigheid onmogelijk te maken, of op andere wijze openlijk zouden protesteeren. Hiervan is echter niets tot uiting gekomen.

Wel is aan de nieuwelinge op den terugweg naar Nasik een adres aangeboden namens het Comité voor de onderdrukte klassen, waarin aan de nieuwe zuster verzocht wordt haar invloed te laten gelden om ook voor deze een nieuwen tijd van gelijkheid en broederschap te doen aanbreken.

In den namiddag van denzelfden dag werd Devi Sharmishta verwelkomd in een Hindoetempel in Nasik, bij welke gelegenheid zij zelf ook het woord voerde. Zij zette uiteen hoe zij tot haar sympathie voor de Hindoeleer gekomen is. Met haar opname beschouwt zij de tot nu toe gesloten deuren als geopend. De Shankaracharya sloot zich hierbij aan, ... verheugt zich erin, dat zijn inzicht thans door velen begrepen en gedeeld wordt, hij ziet in het gebeurde een nieuwe era voor het Hindoeïsme, dat een toevlucht kan worden voor allen, die de waarheid zoeken.

Hiermede kan worden volstaan om een denkbeeld te geven van de beteekenis welke aan deze gebeurtenis wordt toegedacht.

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling Amsterdam.

Gedurende het verblijf in Indië van den heer L. D. Petit, secretaris dezer afdeeling, zal zijn functie worden waargenomen door den heer *W. Rehbock* (firma Hofmann, Schöffer & Co.), *Keizersgracht 517, Amsterdam.* Men wordt dus verzocht alle stukken voor de Afdeeling Amsterdam *vanaf 16 April 1928* tot nader bericht aan hem te adresseeren.

Afdeeling Apeldoorn.

Vrijdag 13 April 's avonds 8 uur, in de groote zaal van Hotel v. d. Burg, lezing met lichtbeelden door *Prof. Dr. C. Schröter* uit Zürich, over: *Reisindrukken van Java.*

Leden met twee huisgenooten en begunstigers vrijen toegang; andere belangstellenden *f* 0.50.

Zaterdag 21 April in „Park Tivoli", 's avonds *kwart voor acht*, tweede *Eurasia-avond.* Opvoering van *„Njai Sonna"*, van J. Fabricius, met krontjongliedjes en bal na.

Men zie verder het reclameraam bij kunsthandel Minderman en de programma's.

Plaatsbespreken Vrijdag 20 April van 10—11 uur *alleen* voor leden en begunstigers van O. en W., daarna voor iedereen.

HET BESTUUR.

Afdeeling 's-Gravenhage.

REISE-EINDRÜCKE AUS JAVA 1927.

Voordracht van Prof. Dr. C. Schröter, Zürich.

Prof. Dr. C. Schröter, oud-Hoogleeraar in de Botanie aan de Techn. Hoogeschool te Zürich, hield op Zaterdag 7 April, des avonds 8 uur in de groote zaak van het hotel „De Twee Steden" voor de Afd. 's-Gravenhage van de Vereeniging „Oost en West" eene voordracht over zijne indrukken van Java, in 1927 opgedaan.

De Voorzitter, de heer F. van Peski, heette allen welkom en verheugde zich over de talrijke opkomst. Hij wees er op, dat reeds meermalen lezingen gehouden waren over Java, doch steeds door Nederlanders en dat het niet alleen een groote eer was, dat de bekende Professor Schröter voor onze Afdeeling wilde optreden, doch dat het allen ongetwijfeld belangstelling zou inboezemen eens te hooren hoe een vreemdeling over ons Indië denkt en welke indrukken hij daarvan heeft gekregen. Daarna sprak de voorzitter Prof. Schröter in de Duitsche taal toe en leidde hem in bij de aanwezigen.

Prof. Schröter begon zijn lezing door te vertellen, dat hij het afgeloopen jaar zeven maanden op Java had vertoefd en door uitgebreide excursies een groot deel van het eiland had bestudeerd; hij was vol lof over de groote mate der Indische gastvrijheid. In het bijzonder is hij dank verschuldigd aan den toenmaligen Directeur van het Departement van Landbouw, Handel en Nijverheid, Dr. A. A. L. Rutgers, aan den Directeur van den Botanischen tuin in Buitenzorg, Prof. Dr. Docters van Leeuwen en den beste kenner van Java's Flora, de heer C. A. Backer.

Bij den aanvang gaf hij een beknopt overzicht van de Koloniale geschiedenis, waarbij hij speciaal liet uitkomen welke weldaden de Hollanders den Inlander bewezen hebben; zij hebben de Inboorlingen bevrijd van de onderdrukking en uitzuiging door hun eigen hoofden; zij hebben het land tot rijken bloei gebracht; de bevolking heeft zich in honderd jaar verzesvoudigd (Java is met 36 millioen inwoners tegenwoordig het dichtst bevolkte land van de geheele aarde — 271 zielen per vierk. K.M.).

Er wordt in den laatsten tijd veel gedaan voor de zelfstandigheid van den Inlander: Het instellen van een Volksraad, het stichten van een uitgebreid aantal scholen van allerlei soort, het bekleeden door Inlanders van vele staatsbetrekkingen enz.

In het algemeen zijn de omvangrijke maatregelen van de regeering, gemeente en ondernemingen te roemen in het tegengaan van verschillende ziekten door prophylaxis, serum-behandeling, stads- en woning-hygiëne; verder in het bijzonder het bestaan der Landskoepokinrichting, het Instituut Pasteur te Bandoeng en het medische laboratorium van de „Stovia" te Weltevreden, waar het Prof. Janssen voor korten tijd gelukt is het anti-beri-beri vitamine toe te passen.

De Cultuur-ondernemingen op Java en Sumatra zorgen op voorbeeldige wijze voor hunne koelies door het oprichten van scholen, het bouwen van woningen, drinkwatervoorziening, het oprichten van poliklinieken enz.

Spreker behandelde voorts in het kort den geologischen toestand van Java, de werking der vulkanen en het klimaat.

Hij eindigde zijn rede met te zeggen, dat het zeer ondankbaar zou zijn van de Indiërs, wanneer zij zich van Nederland zouden losmaken; te hopen is het, dat het verlangen der Inlanders naar zelfbestuur in goede banen geleid zal kunnen worden; door voortdurende samenwerking van allen kan men alleen het goede bereiken.

Ten slotte sprak spreker zijn bewondering uit voor het schoone wonderland en besloot zijn rede met den wensch, dat het de Indische regeering gelukken moge de hangende problemen betreffende samenwerking tusschen Hollanders en Indiërs op te lossen.

Het grootste deel der lezing werd ingenomen door de vertooning van prachtig geslaagde, meest gekleurde lichtbeelden, die op de aanwezigen een diepen indruk maakten, terwijl het enthousiasme van den spreker een levendig applaus veroorzaakte.

De voorzitter dankte Prof. Schröter namens alle aanwezigen voor zijn schoone en boeiende redevoering.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN.

Afdeeling Utrecht en Omstreken.

Op uitnoodiging van het Hoofdbestuur van „Oost en West" hield Prof. Dr. C. Schröter, oud-hoogleeraar in de Botanie aan de Erdgen. Techn. Hochschule te Zürich, Dinsdag 27 Maart, 's avonds te 8 uur, in de collegezaal van het Botanisch Laboratorium te Utrecht, een lezing over: „Java's plantenwereld".

In de pauze van deze zeer goed bezochte lezing, waartoe ook drie studentenvereenigingen waren uitgenoodigd, vond de heer Huges uit Arnhem gelegenheid een en ander over de I. T. A. te vertellen en op te wekken tot een bezoek.

De Secretaresse van de Afdeeling „Utrecht en Omstreken".

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

VAN DE I.T.A.

Aan de Besturen der Afdeelingen.

De Voorzitter der afd. Arnhem, *Voorzitter der I.T.A.*, de heer Mr. J. Huges, schreef, vóór den aanvang der laatste Hoofdbestuursvergadering op 7 dezer aan den Voorz. der Vereeniging het volgende, met verzoek zulks ter kennis te brengen van de te dier vergadering aanwezige H.B.-leden.

A. Omtrent verspreiding der reclameplaten voor de I.T.A.

„Wanneer de verschillende afdeelingen in den lande nu inderdaad *ernstig* mede willen werken aan het slagen van ook hunne tentoonstelling, dan moeten zij *nu* nog zorg dragen voor publicatie van onze reclameplaten.

Voorbeeld: 2 heeren en 2 dames in een kleine stad in het Noorden, zijn met 70 platen onder den arm een rondgang aangevangen bij grootere winkeliers, doctoren, notarissen, advocaten, instellingen enz., en plaatsten in één middag: 52 st.

B. Omtrent het bezoek aan de I.T.A.

Het afdeelingsbestuur kiest een geschikten dag uit, liefst na 23 Juni e.k. en verzamelt — persoonlijk of per inteekenlijst — zooveel mogelijk leden-deelnemers om zich heen. Deze deelnemers vormen zich tot „cellen" in de burgerij om algemeene aansluiting te verkrijgen. Bij energiek werken zal het dan mogelijk zijn een extra Oost en West-trein te doen loopen.

De Voorzitter der Vereeniging beval het voldoen aan beide verzoeken met warmte aan de vergaderden aan.

Aan de leden van de afdeeling 's-Gravenhage.

Beleefd, doch dringend verzoek, om tot vermijding van onkosten en verwarring de verschuldigde contributie *niet* aan het Hoofdbestuur over te maken, doch aan den Secretaris-Penningmeester der Afd. 's-Gravenhage, Giro-Nr. *135120.*

Van de Redactie.

HULDEBLIJK H. M. DE KONINGIN-MOEDER.

Op verzoek van het Haagsche Propaganda-Comité voor het huldeblijk van de Nederlandsche vrouwen, geven wij gaarne een plaats aan den navolgenden oproep.

Op *Donderdag 12, Vrijdag 13* en *Zaterdag 14 dezer*, telkens van 9 uur tot half 6, heeft in Den Haag en Scheveningen de *inzameling* plaats voor het huldeblijk der Nederlandsche vrouwen voor H. M. de Koningin-Moeder. In een groot aantal scholen en gebouwen worden in gesloten bussen de giften in ontvangst genomen en de namen op lijsten geplaatst; alom in de stad ziet men de circulaire aangeplakt met de opgaaf van de ter beschikking gestelde gebouwen. Op uitdrukkelijk verzoek van H. M. de Koningin-Moeder zullen op de lijsten alleen de namen der geefsters worden vermeld, niet het bedrag der gift.

Het Comité, dat de voorbereiding hiervan ter hand heeft genomen, heeft in alle kringen groote instemming voor het plan ondervonden en is er dan ook van overtuigd dat zéér vele Haagsche vrouwen van elken leeftijd aan den oproep gehoor zullen geven, om door het brengen van haar gift uiting te geven van den eerbied en de sympathie, die zij voor de Koningin-Moeder gevoelen. Zij, die door bijzondere omstandigheden verhinderd mochten zijn persoonlijk haar handteekening te komen plaatsen, zijn in de gelegenheid haar gift te storten op gironummer 13699 van de penningmeesteres van het Hoofdcomité, W. van Panthaleon van Eck te 's-Gravenhage.

VERBETERING.

In het artikel van den Heer Mr. J. Lusink *„Agrarische Vraagstukken voor de Buitengewesten"* in het No. van 5 dezer, is in de 3e alinea een storende drukfout te rectificeeren.

Gelezen moet worden: *b.* Erfpacht, krachtens de Erfpachtsordonnantie voor de buitenbezittingen. (Stbl. 1914 No. 367).

Van het Informatie-Bureau:

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIE.

E. J. D. de Boer, 3e Officier b. d. Gouv. Marine, p.a. Pension „De Dam", Damstraat 34, Amsterdam (C.).

Ch. G. Cramer, idem als voren, Wilgstraat 46, 's-Gravenhage.

J. C. Stoové, idem als voren, Lange Nieuwstraat 5, Utrecht.

P. J. J. Verbrugh, idem als voren, Zandwijk H 9, Tiel.

Dr. R. A. M. Bergman, Gouv.-arts bij den D.V.G., Coornhertstraat 13, Haarlem.

J. Recourt, Commissaris 2e kl. b. d. alg. politie, 2e Adelheidstraat 167, 's-Gravenhage.
Mej. W. C. Palstra, Onderwijzeres b. h. M.U.L.O., Mercatorplein 35 (III), Amsterdam.
Mr. H. M. Cohen, Rechterlijk ambtenaar, Groot Hertoginnelaan 140, 's-Gravenhage.
Mej. J. A. Nuijsink, Verpleegster 1e kl. b/d Mil. hospitalen, De Ruijterstraat 58, 's-Gravenhage.
N. H. Sax, 3e officier bij de Gouv. Marine, a/b Hr. Ms. „Wachtschip", Willemsoord.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF.

Mej. M. E. Gebhardt, Commies b. d. S.S. en Tramwegen, Sweelinckstraat 216, 's-Gravenhage.
Ir. J. van Gendt, tijd. wnd. ingenieur 1e kl. voor de Landsgebouwen, Noordeinde 38, 's-Gravenhage.
C. van de Sanden, Techn. Opziener 2e kl. b. d. Bijz. strafgevangenis te Meester-Cornelis, Paul Krugerlaan 259, 's-Gravenhage.
K. W. Eitel, Hoofdopzichter b. d. Afd. Gezondmakingswerken en Volkshuisvesting van den dienst der Volksgezondheid, Esslingen a. Neckar, Klarastrasse 21a, (Duitschland).
L. Adams, Onderwijzer 1e kl. b. h. O.E.L.O., Pr. Hendrikplein 8, 's-Gravenhage.
A. van der Molen, Referendaris b/h Hoofdkantoor v/d dienst der Volksgezondheid, Deventerstraat 156, Apeldoorn.
J. P. van Zuylen, wnd. alg. ontvanger 4e kl. bij 's Lan... kas, Zoutmanstraat 14, 's-Gravenhage.
S. Leefmans, Directeur van het Instituut voor Plant... ziekten, p.a. A. Ravenstein, de Lier (Z.-H.).
A. J. van Rossen, Fungeerend controleur b.h. B... Koninginnelaan 49, Rijswijk (Z.-H.).
A. van Tijn, Onderwijzer 1e kl. b/h O.E.L.O., Us... lincxstraat 51, 's-Gravenhage.
R. J. v. d. Mije, Onderbeheerder b/h Havenwez... Hoogeweg 62, Zandvoort.
J. Th. Verstelle, 1e Officier b/d Gouv. Marine Go... straat 34, Middelburg.
G. Joustra, Commies 1e kl. b/d P.T.T.-dienst, Meere... straat 29, Hoorn.
C. J. Eggink, Opzichter 1e kl. b/d Landsgebouw... Zwarteweg 59, Bussum.
H. Ch. M. Pernis, Adj.-inspecteur van Financi... Regentesselaan 248, 's-Gravenhage.
Tj. K. Ong, Commies b/d kantoordienst v/h B. i/d residentie Bali en Lombok, Van Kinsbergen... 69, 's-Gravenhage.
D. P. C. de Gunst, Controleur 1e kl. b/d P.T.T.-die... Stadhouderslaan 32, Leiden.
L. Waasdorp, Ingenieur 2e kl. b/d P.T.T.-die... Haarlemmerstraat 199, Leiden.
J. C. Boomer, Directeur 2e kl. b/d dienst v/h Gev... geniswezen; Columbusstraat 89, 's-Gravenhage.

Mutatiestaat van 4 tot 11 April 1928.

Nieuwe Leden:	Geïntroduceerd door:
Jhr. Mr. Dr. L. H. N. Bosch Ridder van Rosenthal, Burgemeester, Groningen, Groote Markt 29. *f* 5.—	Voorzitter afdeeling Groningen.
F. Bok, Arts, Haarlem, Westerhoutpark 15. *f* 5.—	den heer J. J. Fraser te Haarlem.
Jhr. W. C. J. Versluys, oud O.-I. Hoofdambtenaar, Heemstede, Laan van Bloemenhove 19. *f* 5.—	Eigen aanmelding.
Jos. Haan, Apotheker, Amersfoort, Weyerstraat 9. *f* 5.—	Afdeelingsbestuur van Amersfoort.
C. H. B. Alsche, Velp (G.), Rozendaalsche Laan 59. *f* 5.—	Penningmeester afdeeling Arnhem.
Mevrouw W. van Helten—Fischer, Rotterdam, Heemraadsingel 118. *f* 5.—	Voorzitter afdeeling Rotterdam.
Dr. P. van Andel, oud-Officier v. Gezondheid 1ste kl. N.-I., Den Haag, Lubeckstraat 72. *f* 5.—	Secretaris afdeeling Den Haag.
Mejuffrouw S. C. van Leersum, gep. Hoofdonderwijzeres, Den Haag, Obrechtstraat 146. *f* 5.—. H. F. N. Roskott, oud-Ass.-Resident, Den Haag, van Hoeijlaan 55. *f* 5.—. B. F. Roskott, Den Haag, van Hoeijlaan 55. *f* 5.—. D. J. Stam, gep. O.-I. Ambtenaar, Den Haag, Suezkade 130. *f* 5.—. R. A. H. Thierbach, oud-Hoofdonderwijzer O.-I., Den Haag, Laan v. Meerdervoort 136A. *f* 5.—. Dr. Th. Valeton, oud-Afd. Chef Dep. v. L., N. en H., Wassenaar (den Deyl), Rijksstraatweg 362. *f* 10.—.	Eigen aanmelding.
H. Somer, Assen, Oranjestraat 5. *f* 5.—. B. Götz, Assen, Kanaalstraat 14. *f* 5.—.	den heer H. Hofman te Soerabaja.
C. H. A. Hartje, Directeur Jaarbeurs-Restaurant, Vredenburg, Utrecht. *f* 5.—	Secretaris afd. Utrecht.
Dr. I. Korswagen, Nijmegen, St. Annastraat 52. *f* 5.— ...	Mevrouw J. M. S. Hogerland—Maarschalk te Nijmege...
W. F. d'Harvant, Nijmegen, Canisiussingel 14. *f* 5.—	Mevrouw C. Jentink—Courier dit Dubekart te Nijme...
G. J. Somer, oud-Hoofdambtenaar der Posterijen, Nijmegen, Berg en Dalsche Weg 134. *f* 5.—. Mr. Th L. Prins, Kantonrechter te Schoonhoven, Haven 57. *f* 5.—. J. A. Schuurman, oud-Hoofdingenieur-chef Mijnwezen, Den Haag, Emmastraat 39. *f* 5.—. N. J. Verweij, oud-Inspecteur L.O. in Ned.-Indië, Den Haag, Weimarstraat 201. *f* 5.—. W. G. van Wettum, Regeeringsadviseur in Internationale Opiumzaken, Den Haag, van Beverningkstraat 5. *f* 6.—. Mr. Dr. H. J. Zaalberg, Directeur van Pensioenfondsen voor de Kol. landsdienaren, Den Haag, van Beverningkstraat 21. *f* 10.—.	Eigen aanmelding.

Adresveranderingen:

L. E. van Hecking Colenbrander, Controleur B.B., van: Den Haag, van Weede van Dijkveldstr. 41 naar: Utrecht, Buys Ballotstraat 14. *f* 5.— (contributie '28 reeds voldaan).
C. L. Tomson, van: Rotterdam, Houttuin 37a naar: Den Haag, Fultonstraat 98. *f* 5.—.
H. Bergema, miss. pred. Leiden, van: Lijsterstraat 7 naar: Nieuwe Rijn 22.
H. F. Wagenaar, Reisiger, Uitgever, Haarlem, van: Prinsessekade 33 naar: Eindenhoutstraat 59.
W. C. Clasener, Amsterdam, van: Chasséestr. 37 boven naar: Admiralengracht 201 boven.
E. Löwenstein, Amsterdam (Z.), van: Jacob Obrechtstr. 7a naar: Alex. Boersstraat 29b.
J. H. Pootjes, Onder-directeur Ned.-Ind. Escompto Mij., van Batavia naar: Amsterdam, Keizersgracht 573, p.a. N.-I. Escompto Mij. *f* 5.—.
N. H. Westerouen van Meeteren, Inspecteur N.-I.-S., van: Semarang naar: Den Haag, Wassenaarscheweg 40, p.a. Ned.-Ind. Spoorweg Mij. *f* 5.—.
Mevrouw A. A. E. Coert-Volten, Den Haag, van: Berkstraat 26 naar Groot Hertoginnelaan 79.
J. J. Felix, Kapitein-Intendant N.-I.L., Den Haag, van: Madoerastr. 4 naar: Balistraat 47a.
J. H. Meijer, oud-Resident, Den Haag, Zuidwerflaan, van: 18 naar: 12.
W. van Genderen, van: Combé bij Paramaribo naar: Plantage Caledonia, Beneden-Saramacca (Suriname).
L. Hundeshagen, Mijningenieur, van: Loek...boe Sik... naar: Stuttgart, Herdweg 78, p.a. Ir. L. G... F. Hun...hagen.
Rectificatie: Mr. H. A. Nauta, Voorzitter Lan...draad, Modjokerto naar: Sragèn (res. Soerakarta)...
Mr. Raden Hadi, thans: Ambtenaar Departe...ment Onderwijs te Weltevreden.
A. H. Hinsen, van: Karang Anjer (Blitar) naar: ... onderneming „Kali Bendo", Banjoewangi.
Ismail, Indisch Veearts, van: Serang naar Soera...baja.
R. Kuiken, Agent N.-I. Escompto-Mij., Weltevre...den, Palmenlaan 30 naar: Djamboelaan 8.
A. C. W. Lionarons, Dirigeerend Officier v. Gez... 1ste kl., thans te Kotaradja.
F. A. V. van Opdorp, Controleur 1ste kl. P.T.T., t... Bandoeng.
G. Ch. Rapp, Controleur B.B., thans te Siborong... (Tapanoeli).
J. H. Statius Muller, Controleur 1ste kl. B.B., th... Taroetoeng.
E. M. Stok, Controleur B.B., thans te Koealasimp... (Atjeh).
E. Tacoma, thans Ass.-Resident te Serang.
N. A. van Wijk, Controleur B.B., thans te Batjan (re... Ternate).
C. Hemmes, Controleur 1ste kl. B.B., van: Apeldoor... naar: Weltevreden, Dep. B.B.